

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2016
TOISEKSI LISÄTALOUSRARVIOKSI

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen toiseksi lisätalousarvioksi vuodelle 2016.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 2016

Pääministeri

JUHA SIPILÄ

Valtiovarainministeri *Alexander Stubb*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2016 *toiseksi* lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Maailmantalouden ja kaupan kasvunäkymät ovat vaatimattomat. Valtiovarainministeriön huhtikuussa päivittämän talousennusteen mukaan maailmankauppa kasvaa 3 % v. 2016, ja kasvu kiihtyy v. 2018 vain 5 prosenttiin. Kiinan talouskasvun hidastuminen näkyy erityisesti muiden kehittyvien maiden talousnäkymissä. Useiden Suomelle tärkeiden kauppakumppaneiden talouksien ennustetaan kuitenkin kehittyvän varsin suotuisasti.

Suomen kansantalous kasvoi 0,5 % v. 2015 kolmen taantumavuoden jälkeen. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa 0,9 % v. 2016. Maailmantalouden ja -kaupan kasvunäkymät ovat vaatimattomat ja viennin kehitys jää edelleen maailmankauppaa vaisummaksi. Alhainen energian, erityisesti öljyn, hinta edesauttaa kuitenkin Suomen kaltaisten energiaintensiivisen talouden kasvunäkymiä. Maltillisen kasvun taustalla on etupäässä investointien suotuisa kehitys. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee tänä vuonna maltillinen hintakehitys. Talouskasvun elpymisen myötä työllisten lukumäärä kääntyy kuluvana vuonna 0,3 prosentin kasvuun, ja työttömyysaste alenee hieman ollen ennusteen mukaan keskimäärin 9,3 %. Vuosien 2017 ja 2018 kokonaistuotannon kasvuksi ennustetaan vaimeat 1,2 %.

Suomen julkinen talous on ollut alijäämäinen vuodesta 2009 alkaen. Julkisyhteisöjen rahoitusasema kohenee lähivuosina sopeutustoimien sekä viriävän talouskasvun johdosta mutta jää silti alijäämäiseksi. Julkinen velka suhteessa BKT:hen on kasvanut yhtäjaksoisesti jo pitkään. Sopeutustoimien ansiosta velkasuhteen kasvu suhteessa BKT:hen hidastuu kuitenkin lähivuosina. Suomen alijäämä painui alle EU:n perussopimuksen mukaisen 3 prosentin viitearvon v. 2015, mutta julkinen velka ylittää 60 prosentin raja-arvon.

Tuloarviot

Verotuloja koskevaa arviota korotetaan 156 milj. eurolla. Yhteisöveroarviota korotetaan 206 milj. eurolla. Lisäys aiheutuu odotettua suuremmasta verovuoden 2015 ennakontäydennysmaksujen loppukeväällä 2016 toteutuneesta kertymästä sekä aiempien verovuosien yhteisöveroja koskevasta palautuksesta, joka kohdistuu vuoden 2016 yhteisöverotuloihin. Perintö- ja lahjavero tuottoarviota alennetaan 50 milj. euroa kertymä tietojen seurauksena. Sekalaisten tulojen arviota korotetaan 66 milj. euroa pääasiassa talousarvion ulkopuolisesta Huoltovarmuusrahastosta tehdyn tuloutuksen johdosta. Tuloutus aiheutuu huoltovarmuuden tavoitteista annetun valtioneuvoston päätöksen (857/2013) mukaisesti toteutetuista varmuusvarastojen pienentämisistä. Nettomääräisesti tuloarviota korotetaan näiden muutosten mukaisesti 222 milj. euroa.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 222 milj. euron ja määrärahojen 455 milj. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2016 toinen lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 233 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2016 arvioidaan n. 5,6 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2016 lopussa arvioidaan olevan n. 106 mrd. euroa, mikä on n. 50 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2015 Tilinpäätös	2016 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	2016 Hallituksen esitys	2016 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)	53 700	54 480	455	54 935
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	1 530	1 573	-56	1 517
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	48 971	49 069	222	49 292
— Verotulot	39 941	40 777	156	40 933
— Muut tulot	9 030	8 292	66	8 359
Nettolainanotto ja velanhallinta				
(mom. 15.03.01)	4 406	5 410	233	5 644
— Nettolainanotto	4 343	5 460	233	5 694
— Velanhallinta	63	-50	-	-50

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi n. 391 milj. eurolla. Vuoden 2016 kehysmenojen taso olisi 45 056 milj. euroa.

Menokehys vuodelle 2016 oli ensimmäisen lisätalousarvion jälkeen 44 966 milj. euroa. Kertaluonteisia lisäpanostuksia voidaan kattaa vuodelta 2015 käyttämättä jääneestä kehyksen ns. jakamattomasta varauksesta. Vuoden 2016 ensimmäisen lisätalousarvion jälkeen tätä edellisen vuoden jäljelle jäänyttä jakamatonta varausta oli jäljellä 113 milj. euroa, mikä tulee nyt annettavan lisätalousarvioesityksen myötä käytetyksi. Vuoden 2016 kehystasoa korotetaan teknisesti tällä summalla. Lisäksi kehystasoon tehdään tässä lisätalousarvioesityksessä rakennekorjauksia 85,8 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennekorjaukset huomioon ottaen vuoden 2016 kehystaso on 45 150 milj. euroa. Jakamattomaksi varaukseksi loppuvuodeksi jää 94 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2016
23.90.26	Suomi 100 -hankkeen ajoitusmuutos	1,0
25.10.50	Alv-menojen budjetointikäytännön muutos	6,5
28.10.01	Valmis-hankkeen uudelleen budjetointi	38,2
30.40.44	Kemera-tukien uudelleenbudjetointi	8,4
31.40.50	Laajakaista-hankkeen uudelleenbudjetointi	14,3
32.50.64	Suoritusvarauksen ennakointi Suomen rakennerahasto-ohjelmassa.	17,4
26.40.21	Kertaluonteisten menojen rahoittaminen vuonna 2015 käyttämättä jääneestä kehysvarauksesta	113,2
Yhteensä		199,0

Turvapaikanhakijat ja maahanmuutto

Maahanmuutosta aiheutuviin menoihin ehdotetaan yhteensä n. 230 milj. euron lisäystä. Vuonna 2016 Suomeen arvioidaan tulevan 10 000 turvapaikanhakijaa. Maahanmuuton aiheuttamat kustannukset v. 2016 arvioidaan nyt runsaat 780 milj. euroa korkeammiksi verrattuna aiemmin vallinneeseen tavanomaiseen, n. 3 000—4 000 vuotuisen turvapaikanhakijamäärään.

Vastaanottokeskusten määrärahoihin ehdotetaan 130 milj. euroa lisäystä aiheutuen viime vuoden lopun suuresta turvapaikanhakijamäärästä ja tämän johdosta kohonneista ja vielä kuluvaan vuoteen kohdistuvista vastaanoton kuluista sekä turvapaikkatutkinnan ja -puhuttelun käänös- ja tulkkausmenoista. Turvapaikanhakijoiden vapaaehtoisen paluun menoihin ehdotetaan lisäystä 2 milj. euroa.

Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kielitestaukseen, osaamiskartoitukseen ja kotoutumiskoulutukseen pääsyn nopeuttamiseen ehdotetaan 10 milj. euron lisäystä.

Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrään pohjautuen ehdotetaan lapsilisään 1,6 milj. euron, asumistukeen 26,2 milj. euron ja työmarkkinatukeen 61 milj. euron lisämäärärahaa. Valtion osuuteen sairausvakuutuslaista johtuvista menoihin ehdotetaan samasta syystä 0,6 milj. euron lisäystä.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta niin, että turvapaikkatutkinnan tehtäviä ja resursseja siirretään poliisilta ja Rajavartiolaitokselta Maahanmuuttovirastolle. Tähän liittyen ehdotetaan Poliisin toimintamenoista siirrettäväksi 800 000 euroa Maahanmuuttoviraston toimintamenoihin.

Älykäs Maahanmuuttovirasto -hankkeen rahoitukseen ehdotetaan 2 milj. euroa siirtona tuottavuuden edistämisen määrärahasta.

Maistraattien toimintamenoihin ehdotetaan 297 000 euroa lisäystä turvapaikanhakijoiden ja heidän perheidensä henkilötietojen ja kotikunnan rekisteröimiseksi väestötietojärjestelmään.

Terrafame Group Oy:n pääomittaminen

Terrafame Group Oy:n oman pääoman korottamiseen ehdotetaan 144 milj. euron lisämäärärahaa. Lisämäärärahalla arvioidaan katettavan toiminnan kustannukset vuoden 2016 loppuun ja sen turvin voidaan samanaikaisesti ryhtyä valmistautumaan kaivostoiminnan hallittuun sulkemiseen ja jatkaa keskusteluja kaivostoiminnan omistuspohjan laajentamiseksi.

Kriisinhallinta

Kriisinhallinnan menoissa on muutoksena huomioitu Irakin koulutusoperaation jatkaminen ja joukon vahvuuden lisääminen 3.3.2016 annetun selonteon mukaisesti. Lisäksi on huomioitu, että Suomi osallistuu alustarkastusosastolla Välimeren operaatioon lokakuuhun 2016 asti. Operaatioiden muutosten kustannuksiin ehdotetaan ulkoasiainministeriön hallinnonalalle 7,4 milj. euron lisäystä. Puolustusministeriön hallinnonalalla muutokset voidaan toteuttaa ilman lisämäärärahaa käyttösuunnitelman muutoksin ja sisäisin siirtein.

Omais- ja perhehoidon kehittäminen

Omais- ja perhehoitoa kehitetään hallitusohjelman mukaisesti. Hallitus on antanut lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen eduskunnalle omais- ja perhehoitolakien muuttamisesta. Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2016. Niiden toimeenpanoon ehdotetaan täydellä valtionrahoituksella 49,3 milj. euron lisäystä kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen.

Omaishoidon ja perhehoidon lisääntyminen korvaa muuta ympärivuorokautista hoitoa, mikä vähentää kuntien kustannuksia. Säästövaikutuksen julkisen talouden kustannuksiin arvioidaan v. 2016 olevan yhteensä 44,7 milj. euroa, josta valtionosuuden vähennys on 11,4 milj. euroa.

Liikennehankkeet

Äänekosken biotuotetehtaan liikenneväylien rakentamisen nopeuttamiseksi ehdotetaan lisäystä 4,7 milj. euroa. Tällöin tehdas voi aloittaa toimintansa nopeammassa aikataulussa vuoden 2017 lopulla. Lisäksi E18 Hamina—Vaalimaan rakentamisen aikaistamiseen ehdotetaan käytettäväksi n. 3 milj. euroa. EU on maksanut TEN-tukia eräisiin väylähankkeisiin jälkikäteen v. 2015, ja ne on tuloutettu momentille 12.31.10. Vastaavan suuruiset määrärahat ehdotetaan nyt käytettäväksi em. hankkeisiin. Vt 12 Tampereen rantaväylän valtuutta ehdotetaan nostettavaksi 5 milj. eurolla alueella olevien pilaantuneiden maiden ennakoitua suurempien puhdistamiskustannusten takia.

Rakennerahastot

EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin ehdotetaan 45,5 milj. euron lisäystä myöntämisvaltuuteen ja 40 milj. euron lisäystä määrärahaan aiheutuen Suomen rakennerahasto-ohjelman suoritusvarauksen aikaistetusta käyttöönnotosta. Valtuuden lisäyksestä 34 milj. euroa on tarkoitus käyttää pk-yritysaliteohjelman rahoittamiseen.

Valtion asuntorahasto

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta. Tähän tarkoitukseen valtion asuntorahaston varoista ehdotetaan kohdennettavan enintään 80 milj. euroa. Erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi myönnettyä avustusta ehdotetaan pienennettäväksi 10 milj. eurolla ja siirrettäväksi hissien asentamiseen ikääntyvien ihmisten kotona asumisen edistämiseksi. Valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi kohtuuhintaisen vuokra-asuntorakentamisen osalta käynnistysavustuksen valtuutta ehdotetaan nostettavaksi 10 milj. eurolla.

Muut tarkistukset

Kokeilutoiminnan digitaaliseen edistämiseen kohdennetaan 2 milj. euroa valtioneuvoston kanslian hallinnonalalla. Määrärahaa käytetään yhteiskunnan kehittämiseen suunnatun digitaalisen rahoituslupahankkimisen ja ylläpitoon, rahoituslupahankkimisen hallinnoinnista vastaavan organisaation perustamiseen liittyviin menoihin sekä muihin hankkeesta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa käytetään erityisesti pienten kansalaislähtöisten kokeilujen edistämiseen.

Valtioneuvoston 13.5.2016 hyväksymän valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti eräitä yhtiöitä koskevia omistusrajoja ehdotetaan alennettavaksi.

Suomi 100 -hankkeen momentin kokonaismääräraha vuosille 2013—2018 on yhteensä 19 milj. euroa. Kokonaisbudjetin määrärahojen jaksotusta ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että vuodelle 2016 lisätään 1 milj. euroa ja vastaava määrä vähennetään vuodelta 2017.

Poliisitoimen toimintamenoihin ehdotetaan Poliisin toiminnanohjausjärjestelmän kokonaisuudistus (Vitja) -hankkeen rahoitukseen lisäyksenä 5 milj. euroa siirtona tuottavuuden edistämisen määrärahasta.

Puolustusmateriaalihankintojen ja muiden puolustusvoimien hankintojen valuuttakurssitappioiden kattamiseksi ehdotetaan 19 milj. euron lisäystä. Koska v. 2015 toteutunut indeksikehitys on ollut hitaampaa kuin ennalta talousarviovalmistelussa arvioitiin, ehdotetaan yhteensä 18,9 milj. euron vähennystä hallinnonalan momenteille.

Valtiolle menetetyksi tuomittuja menettämisseuraamuksia vastaaviin korvauksiin osoitetaan 2 milj. euron määräraha. Rikosasioissa asianomistajalla on mahdollisuus hakea Oikeusrekisterikeskukselta korvausta tapauksissa, joissa rikoksella saatu hyöty on tuomittu menetetyksi valtiolle ja menettämisseuraamus on pantu täytäntöön. Menettelyssä on kyse rikosentekijän tai kolmannen henkilön saaman rikoshyödyn ja siihen liittyvän vahingonkorvauksen yhteensovittamisesta.

Sairausvakuutuksesta korvattava helikopteritaksa yhtenäistetään 1.9.2016 lukien. Rajavartiolaitoksen helikoptereiden käytön turvaamiseksi siirretään tästä syystä 168 000 euroa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta Rajavartiolaitokselle sekä lisätään rajavartiolaitoksen toimintamäärärahoja 262 000 eurolla.

Senaatti-kiinteistöt valtuutetaan myymään Helsingissä Uudenmaankatu 1—5:ssä sijaitsevan kiinteistön 26,5 milj. eurolla sekä Espoon Otaniemessä osoitteessa Tietotie 3 sijaitsevan rakentamattoman määräosan kiinteistöstä 14,39 milj. eurolla.

Valtion takaussuorituksiin ehdotetaan 2,4 milj. euron lisäystä, jonka tarve johtuu Pohjoismaiden Investointipankille v. 1996 annetusta ympäristölainatakauksesta aiheutuneesta vastuusta.

Kansallismuseon perusnäyttelyn uudistamiseen osoitetaan 900 000 euroa ja kokoelmien siirtoon uuteen kokoelma- ja konservointikeskukseen 240 000 euroa. Määrärahalisäykset katetaan käyttämättömistä veikkausvoittovaroista.

Viivästyneiden maksatusten johdosta v. 2015 uudelleen budjetoidaan Kemera-varoja 8,44 milj. euroa.

Maaseutuviraston toimintamenoihin ehdotetaan 0,97 milj. euron lisäystä tukien täytäntöönpanoon liittyviin tehtäviin. Maatalouden tukivalvontaan liittyen ELY-keskusten toimintamenoihin ehdotetaan 0,5 milj. euron lisäystä.

Laajakaistatuen käyttämättä jäänyttä valtuutta ehdotetaan uusittavaksi 0,8 milj. euroa ja käyttämättä jäänyttä määrärahaa 14,3 milj. euroa vastaavasti määrärahalisäyksenä, jotta hanke saadaan toteutettua suunnitellussa laajuudessa.

Kansainvälistymisavustuksiin ehdotetaan 2,8 milj. euron valtuuden ja 1,1 milj. euron määrärahan lisäystä Astanan vuoden 2017 maailmannäyttelyn osallistumiseen. Määrärahan lisäyksestä 0,3 milj. euroa on siirtoa työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan muilta momenteilta ja 0,8 milj. euroa valtiovarainministeriön pääluokasta.

Julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin ehdotetaan 3,1 milj. euron lisäystä yliopistoalan ja Microsoftin EGR-hankkeisiin, joiden osalta haetaan rahoitusta Euroopan globalisaatiorahastosta.

Uusiutuvan energian tuotantotukeen ehdotetaan 25 milj. euron vähennystä. Vähennys aiheutuu metsähakesähkön tuotantoarvion tarkistuksesta.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan ja Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan uuden asianhallintajärjestelmän lisätöihin ehdotetaan yhteensä 0,31 milj. euron lisämäärärahaa. Kustannukset ovat nousseet arvioitua suuremmiksi. Lautakunnat on tarkoitus yhdistää v. 2018.

Eläkkeensaajien asumistuessa hyväksyttävät enimmäisasumismenot on jätetty v. 2016 vuoden 2015 tasolle, minkä johdosta valtion rahoitusosuuteen ehdotetaan 4,6 milj. euron vähennystä.

Ympäristöministeriölle ehdotetaan 0,52 milj. euroa ympäristövahinkojen torjuntaan aiheutuen Belvedere Mining Oy:n konkurssin aiheuttamasta ympäristön pilaantumisuudesta.

Rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio- hankkeeseen ehdotetaan 0,25 milj. euroa tavoitteena uudistaa alan tiedonhallinnan ja palveluiden ekosysteemi ja siten tehostaa maankäytön ja rakentamisen palvelutuotantoa.

Korkomenoarviota alennetaan 56 milj. eurolla. Alenemaan on vaikuttanut euroalueen korkotasojen lasku.

Eduskunnan vuodelle 2016 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	162 876 000	-	162 876 000
22. Tasavallan presidentti	13 475 000	-19 000	13 456 000
23. Valtioneuvoston kanslia	207 558 000	2 998 000	210 556 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 056 276 000	6 482 000	1 062 758 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	926 284 000	-2 284 000	924 000 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	1 711 858 000	146 636 000	1 858 494 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 886 295 000	-1 724 000	2 884 571 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	17 346 174 000	60 536 000	17 406 710 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 801 596 000	-680 000	6 800 916 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 561 757 000	7 778 000	2 569 535 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 932 443 000	22 970 000	2 955 413 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 974 713 000	178 320 000	3 153 033 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	13 121 569 000	89 944 000	13 211 513 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	203 887 000	363 000	204 250 000
36. Valtionvelan korot	1 573 100 000	-56 000 000	1 517 100 000
Yhteensä	54 479 851 000	455 320 000	54 935 171 000

Eduskunnan vuodelle 2016 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	40 777 052 000	156 000 000	40 933 052 000
12. Sekalaiset tulot	5 367 489 000	66 140 000	5 433 629 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 458 138 000	-	2 458 138 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	466 800 000	-	466 800 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	49 069 479 000	222 140 000	49 291 619 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	5 410 372 000	233 180 000	5 643 552 000
Yhteensä	54 479 851 000	455 320 000	54 935 171 000

Vuoden 2016 II lisätalousarvio

TULOARVIOT

	€
Osasto 11	
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	156 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	156 000 000
02. Yhteisövero, lisäystä	206 000 000
04. Perintö- ja lahjavero, vähennystä	-50 000 000
Osasto 12	
12. SEKALAISET TULOT	66 140 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	1 140 000
88. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista, lisäystä	1 140 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	65 000 000
30. Siirrot valtion talousarvion ulkopuolisista rahastoista	65 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	233 180 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	233 180 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, lisäystä	233 180 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**455 320 000**

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 22	€
22. TASAVALLAN PRESIDENTTI	-19 000
02. Tasavallan presidentin kanslia	-19 000
01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-19 000

Päälukka 23	
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA	2 998 000
01. Hallinto	1 927 000
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-73 000
23. Kokeilutoiminnan digitaalinen edistäminen (siirtomääräraha 3 v) .	2 000 000
10. Omistajaohjaus	—
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	—
30. Oikeuskanslerinvirasto	-29 000
01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-29 000
90. Muut menot	1 100 000
21. Kunniamerkit (arviomääräraha), lisäystä	100 000
26. Suomi 100 (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 000 000

Päälukka 24	
24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	6 482 000
01. Ulkoasiainhallinto	-964 000
01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-964 000

Pääluokka 25

15

10. Kriisinhallinta	7 446 000
20. Suomalaisien kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	7 446 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö	—
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	—
89. Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)	—

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-2 284 000
01. Ministeriö ja hallinto	-4 745 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-174 000
03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-49 000
05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-40 000
20. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä	2 000 000
29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), vähennystä	-6 500 000
50. Avustukset (kiinteä määräraha), lisäystä	18 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu	3 767 000
01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-49 000
02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-67 000
03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-1 526 000
04. Oikeusaputoimistojen ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 109 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha), lisäystä	4 300 000
20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta	-777 000
01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-777 000
30. Syyttäjät	-282 000
01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-282 000

Pääluokka 26

40. Rangaistusten täytäntöönpano	-250 000
01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-250 000
50. Vaalimenot	3 000
20. Vaalimenot (arviomääräraha), lisäystä	3 000

Pääluokka 26

26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	146 636 000
01. Hallinto	11 847 000
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä ..	-134 000
29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonnlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	11 981 000
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)	—
10. Poliisitoimi	-975 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-895 000
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä ..	-80 000
20. Rajavartiolaitos	1 117 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ..	1 117 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	-426 000
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä ..	-61 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-365 000
40. Maahanmuutto	135 073 000
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 631 000
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha), lisäystä	130 442 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-1 724 000
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	-102 000
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-102 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus	-826 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-17 708 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	16 882 000
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	-796 000
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-796 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	60 536 000
01. Hallinto	-1 074 000
01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-264 000
21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-810 000
10. Verotus ja tulli	36 583 000
01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	36 881 000
02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-298 000
20. Palvelut valtioyhteisölle	-37 000
01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä ..	-37 000
88. Senaatti-kiinteistöt	—
30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	-418 000
01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-367 000
02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-26 000
03. Väestörekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-25 000

Pääluokka 29

40. Valtion alue- ja paikallishallinto	-316 000
01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-339 000
02. Maistraattien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	23 000
70. Valtionhallinnon kehittäminen	-17 050 000
01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	800 000
03. Kansallisen tietualan ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—
20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-7 000 000
22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-10 850 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	-4 400 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), lisäystä	1 000 000
31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha), vähennystä	-5 400 000
90. Kuntien tukeminen	44 848 000
20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	4 000 000
30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha), lisäystä	40 848 000
92. EU ja kansainväliset järjestöt	2 400 000
95. Valtion takaussuoritukset (arviomääräraha), lisäystä	2 400 000

Pääluokka 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	-680 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	-398 000
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-186 000
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-182 000
03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-7 000
04. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-23 000
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	—
10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus	-738 000
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-734 000

Pääluokka 29

19

02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-4 000
20. Ammatillinen koulutus	-118 000
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-118 000
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	-156 000
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-50 000
02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-86 000
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	11 000
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-25 000
22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)	—
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha), vähennystä	-6 000
70. Opintotuki	-6 000
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-6 000
80. Taide ja kulttuuri	736 000
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-23 000
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-13 000
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	981 000
05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-26 000
06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-31 000
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyскоhteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-163 000
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha), lisäystä	11 000
90. Liikuntatoimi	—
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen (arviomääräraha)	—

Pääluokka 30

30.	MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	7 778 000
01.	Hallinto ja tutkimus	-699 000
01.	Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-192 000
05.	Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-507 000
21.	Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	—
20.	Maa- ja elintarviketalous	604 000
02.	Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-285 000
03.	Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	889 000
40.	Luonnonvaratalous	8 444 000
44.	Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen (arviomääräraha), lisäystä	8 444 000
70.	Maanmittaus ja tietovarannot	-571 000
01.	Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-571 000

Pääluokka 31

31.	LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	22 970 000
01.	Hallinto ja toimialan yhteiset menot	-112 000
01.	Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-112 000
10.	Liikenneverkko	9 243 000
01.	Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-512 000
77.	Väylaverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	4 699 000
78.	Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 000 000
79.	Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	3 056 000
20.	Liikenteen viranomaispalvelut	-163 000
01.	Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-163 000

Pääluokka 32

21

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	14 231 000
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-65 000
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	14 296 000
50. Tutkimus	-229 000
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-229 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	178 320 000
01. Hallinto	150 676 000
01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-86 000
02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-190 000
21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 700 000
29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	—
40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-200 000
41. Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha), lisäystä	972 000
42. Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	—
88. Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n oman pääoman korottaminen (arviomääräraha), lisäystä	4 480 000
89. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	144 000 000
20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	589 000
01. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-225 000
06. Innovaatorahoituskeskus Tekesin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-296 000
43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha), lisäystä	1 110 000
89. Pääomasijoitus Tekes Pääomasijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	—
30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka	12 092 000
01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-1 008 000
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	13 100 000

Pääluokka 33

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä	77 000
01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-89 000
05. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-134 000
95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha), lisäystä	300 000
50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka	40 000 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha), lisäystä	40 000 000
60. Energiapolitiikka	-25 036 000
01. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä .	-36 000
44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha), vähennystä ...	-25 000 000
70. Kotouttaminen	-78 000
03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-78 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	89 944 000
01. Hallinto	-121 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-244 000
02. Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	93 000
03. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	167 000
06. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-137 000
02. Valvonta	-295 000
03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-32 000
05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	12 000
06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-26 000
07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-249 000

Pääluokka 35

23

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	5 697 000
04. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-248 000
31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	6 000 000
63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-55 000
10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus ja eräät palvelut	27 821 000
51. Lapsilisät (arviomääräraha), lisäystä	1 610 000
54. Asumistuki (arviomääräraha), lisäystä	26 210 000
60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 000
20. Työttömyysturva	61 000 000
52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha), lisäystä	61 000 000
30. Sairausvakuutus	442 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	442 000
40. Eläkkeet	-4 600 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-4 600 000
60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto	—
52. Valtion rahoitus turvakotitoiminnan menoihin (siirtomääräraha 2 v)	—

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	363 000
01. Ympäristöhallinnon toimintamenot	-382 000
01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-183 000
04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-199 000
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	520 000
20. Ympäristövahinkojen torjunta (arviomääräraha), lisäystä	520 000
21. Eräät luonnonsuojelun menot (siirtomääräraha 3 v)	—
61. Vesien- ja ympäristöhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	—

Päälukka 36

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	225 000
01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-25 000
02. Rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio (siirtomääräraha 3 v)	250 000
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—

Päälukka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	-56 000 000
01. Valtionvelan korko	-56 000 000
90. Valtionvelan korko (arviomääräraha), vähennystä	-56 000 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**455 320 000**

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

02. Yhteisövero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 206 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu odotettua suuremmasta verovuoden 2015 ennakontäydennysmaksujen loppukeväällä 2016 toteutuneesta kertymästä sekä aiempien verovuosien yhteisöveroja koskevasta palautuksesta, joka kohdistuu vuoden 2016 yhteisöverotuloihin.

Ennakontäydennysmaksujen ennakoitua suuremman kertymän arvioidaan kasvattavan momentin kertymää 268 milj. euroa ja palautuksen vähentävän sitä 62 milj. euroa. Nettomääräisesti momentille kertyvien verotulojen arvioidaan lisääntyvän 206 milj. euroa vuoden 2016 talousarviossa arvioituun verrattuna.

2016 II lisätalousarvio	206 000 000
2016 talousarvio	2 877 000 000
2015 tilinpäätös	2 761 280 794
2014 tilinpäätös	2 432 758 665

04. Perintö- ja lahjaverot

Momentilta vähennetään 50 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu kuluvan vuoden tammi—maaliskuun ennakoitua pienemmistä verokertymistä sekä verovelvollisten huhti—heinäkuussa maksettavaksi määrättyjä veroeriä koskevista Verohallinnon tiedoista. Tietojen valossa perintö- ja lahjaveron koko vuotta koskeva verotuottoarvio on 50 milj. euroa talousarviossa ennakoitua pienempi.

2016 II lisätalousarvio	-50 000 000
2016 talousarvio	710 000 000
2015 tilinpäätös	630 918 741
2014 tilinpäätös	499 060 109

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

88. *Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 140 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu aiempina vuosina myönnettyjen valtionavustusten palautuksista.

2016 II lisätalousarvio	1 140 000
2016 talousarvio	537 403 000
2015 tilinpäätös	541 867 584
2014 tilinpäätös	541 734 232

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

30. *Siirrot valtion talousarvion ulkopuolisista rahastoista*

Momentille siirretään huoltovarmuusrahastosta 65 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloutus aiheutuu huoltovarmuuden tavoitteista annetun valtioneuvoston päätöksen (857/2013) mukaisesti toteutetuista varmuusvarastojen pienentämisistä. Huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) mukaisesti valtion talousarvioon voidaan tulouttaa 65 000 000 euroa.

2016 II lisätalousarvio	65 000 000
2014 tilinpäätös	100 000 000

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään lisäystä 233 180 000 euroa.

Selvitysosa: Nimellisarvoiseen nettolainanottoon merkitään lisäystä 233 180 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä on 5 693 552 000 euroa vuonna 2016. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä on 5 643 552 000 euroa vuonna 2016.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	5 694
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	5 644
2016 II lisätalousarvio	233 180 000
2016 I lisätalousarvio	78 870 000
2016 talousarvio	5 331 502 000
2015 tilinpäätös	4 405 769 398
2014 tilinpäätös	5 554 308 684

MÄÄRÄRAHAT

Pääloukka 22 TASAVALLAN PRESIDENTTI

02. Tasavallan presidentin kanslia

01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 19 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Kultarannan yhteisen vesialueen osakaskunnan toiminnasta kanslialle aiheutuviin menoihin ja momentille nettobudjetoidaan osakaskunnan osakkailleen jakamat tuotot.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 21 000 euroa työntantajapäätöksiin toteutetuista, virka- ja työehtosopimuksen 2014—2017 mukaisista palkkausten tarkistuksista 1.2.2016 ja 1 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta sekä vähennyksenä 41 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-19 000
2016 talousarvio	7 500 000
2015 tilinpäätös	8 175 000
2014 tilinpäätös	7 549 000

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 73 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 290 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 137 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen sekä 80 000 euroa siirtana momentilta 32.01.01, missä on otettu huomioon lisäyksenä 260 000 euroa Ratakadun henkilöstöravintolan menoihin ja vähennyksenä 180 000 euroa työ- ja elinkeinoministeriön Bulevardi 6:n toimitilojen vuokramenoihin.

2016 II lisätalousarvio	-73 000
2016 talousarvio	125 086 000
2015 tilinpäätös	114 567 000
2014 tilinpäätös	33 603 000

23. Kokeilutoiminnan digitaalinen edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kokeilutoiminnan digitaalinen rahoituslupa -hankkeen menoihin
- 2) rahoituslupan hallinnoinnista vastaavan organisaation perustamiseen, mukaan lukien tarvittaessa osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, ja muihin omistus- ja yritysjärjestelyihin liittyviin menoihin
- 3) kokeilujen edistämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viiden henkilötyövuoden palkkaus- ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha on siirtoa momentilta 28.70.22 ja aiheutuu hallitusohjelman Digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen -strategiseen tavoitteeseen sisältyvän kärkihankkeen 4 (Otetaan käyttöön kokeilukulttuuri) toteuttamisen menoista kokeilukulttuurin edistämiseksi Suomessa.

Määrärahaa käytetään yhteiskunnan kehittämiseen suunnatun digitaalisen rahoitusalan hankkimiseen ja ylläpitoon, rahoitusalan hallinnoinnista vastaavan organisaation perustamiseen liittyviin menoihin sekä muihin hankkeesta aiheutuviin menoihin. Lisäksi määrärahaa käytetään erityisesti pienten kansalaislähtöisten kokeilujen edistämiseen.

Määräraha myönnetään hankkeelle toiminnan järjestämiseksi kertaluonteisesti. Kokeilutoiminnan rahoitusalan perustaminen, hallinnointi ja kokeilujen tukeminen ei tuota lisämenoja valtiolle alkuinvestoinnin jälkeen. Tarkoituksena on luoda pysyvä toimintamalli, jossa rahoitusala pystyy toimimaan itsenäisesti ilman valtion erillistä rahoitusta.

Kokeilut tuottavat eniten yhteiskunnallista hyötyä, kun tieto kasaantuu, parhaat ideat valitaan toteutukseen nopeasti ja joustavasti riippumatta siitä, mistä ne ovat lähtöisin ja tietoa ja kokemuksia hyödynnetään päätöksenteossa järjestelmällisesti. Kevyillä kansalaislähtöisillä pienkokeiluilla syntyy uusia hyödyllisiä toimintatapoja, joiden hyöty voidaan testata sekä levittää tehokkaammin tarkasti mitattavilla vahvoilla kokeiluilla. Rahoitusallalla varmistettaisiin pienkokeilujen ja niistä (tai muista syötteistä) polveutuvien kokemusten pohjalta käynnistettävien vahvojen kokeilujen rahoitus.

Määrärahalla rahoitettavan hankkeen mahdolliset ylläpitomenot tai muut pysyvät menot eivät aiheuta lisämäärärahatarpeita.

2016 II lisätalousarvio

2 000 000

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että valtio saa luopua omistuksestaan Arctia Oy:ssä, Gasum Oy:ssä, Fingrid Oyj:ssä ja Posti Group Oyj:ssä siten, että valtion omistusosuudeksi jää kussakin yhtiössä vähintään 50,1 prosenttia. Kemijoki Oy:ssä valtio saa luopua omistuksestaan kokonaan sen jälkeen, kun yhtiötä koskeva osakassopimus on allekirjoitettu.

Selvitysosa: Neste Oyj:n ja Vapo Oy:n osalta valtion omistuksen vähimmäisrajaa on tarkoitus alentaa 33,4 prosenttiin samassa yhteydessä, kun lakia valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (1368/2007) muutetaan.

Omistusrajan muutokset perustuvat valtioneuvoston 13.5.2016 hyväksymään valtion omistajapolitiikkaa koskevaan periaatepäätökseen. Valtiolla on merkittävä yhtiöomaisuus, joille on määritelty strateginen intressi. Strategista intressiä on toteutettu joko täydellä omistuksella (100 %) tai enemmistöomistuksella (50,1 %). Strategisen intressin toteuttamisen alarajaksi ehdotetaan 33,4 % nykyisten täyden omistuksen ja enemmistöomistuksen lisäksi. Alaraja riittää käytännössä turvaamaan veto-oikeuden yhtiöjärjestyksen muuttamisen, omistusosuuksien muutokseen suunnatun osakeannin tai muun vastaavan menettelyn osalta ja yhtiön sulautumisen, jakautumisen sekä yhtiön selvitystilaan asettamisen suhteen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	5 700 000
2015 tilinpäätös	1 700 000
2014 tilinpäätös	22 700 000

30. Oikeuskanslerinvirasto

01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 29 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-29 000
2016 talousarvio	3 660 000
2015 tilinpäätös	3 699 000
2014 tilinpäätös	3 717 000

90. Muut menot

21. Kunniamerkit (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys perustuu sotiemme veteraaneille annettavien veteraanimerkkien suureen määrään. Veteraanimerkkien jakaminen liittyy valtion palkitsemiseen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlien aikana. Valmisteluprosessia on kuitenkin aikaistettu sotiemme veteraanien korkeasta keski-ikästä johtuen.

2016 II lisätalousarvio	100 000
2016 talousarvio	700 000
2015 tilinpäätös	691 013
2014 tilinpäätös	555 445

26. Suomi 100 (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden valmistelun edellyttämän enintään yhdentoista henkilötyövuoden palkkaus- ja muihin kuluihin.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu hankkeen määrärahan jaksotuksen aikaistamisesta. Hankkeen kokonaisrahoitus ei muutu.

Juhlavuoden onnistunut valmistelu edellyttää aiemmin arvioitua suurempaa työpanosta Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden järjestelyihin.

2016 II lisätalousarvio	1 000 000
2016 talousarvio	4 500 000
2015 tilinpäätös	2 000 000
2014 tilinpäätös	1 100 000

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. *Ulkoasiainhallinnon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 964 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 25 000 euroa siirtona momentilta 32.01.01 Suomen Wienin suurlähetystössä Suomen IAEA-hallintoneuvostojäsenyyden ajan toimivan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ja vähennyksenä 989 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-964 000
2016 talousarvio	226 439 000
2015 tilinpäätös	234 079 000
2014 tilinpäätös	217 061 000

10. Kriisinhallinta

20. *Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 446 000 euroa.

Momentin määräraha muutetaan kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	EU:n taistelujoukkojen koulutus- ja valmiusajan menot	2 345 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	2 190 000
05.	Yhteiset menot	5 792 000
06.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	990 000
08.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	5 678 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	570 000

Käyttösuunnitelma (euroa)

10.	Atalanta-operaation menot	715 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 164 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	25 180 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	1 210 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	676 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	7 244 000
19.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	2 692 000
Yhteensä		56 446 000

Selvitysosa: Käyttösuunnitelmakohdan 08. lisäys aiheutuu operaatioon osallistumisvavuuden säilymisestä noin 40 sotilaana koko vuoden 2016 ajan ja käyttösuunnitelmakohdan 18. lisäys aiheutuu operaation jatkumisesta ja vahventamisesta 50 sotilaalla syyskuusta 2016 alkaen. Käyttösuunnitelmakohdan 19. lisäys aiheutuu alustarkastusosaston osallistumisesta EUNAVFOR Sophia -operaatioon Välimerellä sekä operaatiossa toimivien esikuntaupseerien osallistumisen jatkamisesta elokuusta vuoden loppuun saakka. Käyttösuunnitelmakohdan 05. lisäys aiheutuu edellä ehdotettujen muutosten vaikutuksista kriisinhallinnan koulutukseen ja palautetilaisuuksiin. Tarvittavista lisämäärärahoista 1 012 000 euroa katetaan käyttösuunnitelman kohdasta 09.

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

05.	Yhteiset menot	+1 165 000
08.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	+1 450 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	-1 012 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	+3 920 000
19.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	+1 923 000
Yhteensä		7 446 000

2016 II lisätalousarvio	7 446 000
2016 talousarvio	49 000 000
2015 tilinpäätös	49 205 991
2014 tilinpäätös	54 215 220

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Varsinainen kehitysyhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että käyttösuunnitelmakohdan 8. nimeksi muutetaan Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Kuuballe myönnettyjen kehitysluottojen maksamatta oleva pääoma ja pääomalle kertyneet sopimuskorot, yhteensä 2,953 milj. euroa täsmäytyspäivän 31.10.2015 mukaan, järjestellään uudelleen Pariisissa tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan mukai-

sesti. Yhteisymmärryspöytäkirjan mukaisesti Suomen saatava järjestellään uudelleen siten, että Kuuba maksaa saatavan takaisin 18 vuoden takaisinmaksuajalla ja maksaa saatavalle korkoa 31.10.2020 alkaen.

Lisäksi momentin myöntö- ja sopimuksentekovaltuuksien jakautuminen muutetaan seuraavaksi:

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	192 850 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	80 350 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	11 200 000
5.	Humanitaarinen apu	-
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	3 000 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	32 600 000
9.	Korkotuki-instrumentti	-
Yhteensä		320 000 000

Selvitysosa: Kansalaisjärjestöjen hanketuen hakukierroksen yhteydessä myös kunta-alan toimijoiden on mahdollista hakea rahoitusta ajallisesti ja paikallisesti rajattuihin kehitysyhteistyöhankkeisiin. Käyttösuunnitelmakohtaa 8. täydennetään kattamaan myös kuntasektorin kehitysyhteistyö.

Suomi on myöntänyt Kuuballe kaksi kehitysluottoa. Sopimus ensimmäisestä, 8 milj. Suomen markan suuruisesta kehitysluotosta, tehtiin 26.1.1973 ja toisesta, 10 milj. Suomen markan suuruisesta kehitysluotosta, 10.11.1973. Sopimusten mukainen luoton sopimuskorko on 2 %. Kehitysluotot on nostettu ja ne ovat erääntyneet kokonaisuudessaan. Kehitysluottojen maksamatta oleva pääoma ja pääomalle kertyneet korot olivat täsmäytyspäivänä 31.10.2015 yhteensä 2 953 000,94 euroa. Tämä saatava järjestellään uudelleen Pariisissa tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan mukaisesti siten, että Kuuba maksaa saatavan takaisin 18 vuoden takaisinmaksuajalla. Kuuba maksaa jäljellä olevalle saatavalle korkoa 31.10.2020 alkaen. Koron maksupäivä on sama kuin velan lyhentämispäivä ja korko vuosittain 1,5 % sisältäen kaikki maksut. Mikäli Kuuba ei noudata edellä ehdotettua maksuaikataulua, sovelletaan maksamatta jääneisiin summiin 9 % vuosittaista viivästyskorkoa.

Vuoden 2016 myöntö- ja sopimusvaltuuksia lisätään käyttösuunnitelmakohtaan 2. yhteensä 12 350 000 euroa käytettäväksi Keniassa, Somaliassa ja Etiopiassa kehitysyhteistyöhankkeisiin. Käyttösuunnitelmakohtaan 4. lisätään yhteensä 8 200 000 euroa käytettäväksi humanitaariseen miinatoimintaan ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen (INGOt) hakukierrokseen. Käyttösuunnitelmakohtaan 6. lisätään yhteensä 3 000 000 euroa käytettäväksi kehitysyhteistyön suunnitteluun ja tukitoimintoihin sekä kehityspoliittiseen tiedotukseen. Käyttösuunnitelmakohtaan 8. lisätään yhteensä 3 600 000 euroa kansalaisjärjestöjen hanketuen hakukierroksen toteuttamiseen. Lisäykset katetaan vähentämällä käyttösuunnitelmakohtaan 1. myöntö- ja sopimusvaltuuksia yhteensä 27 150 000 euroa.

Muutokset myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakaumaan (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	-27 150 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	+12 350 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	+8 200 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	+3 000 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	+3 600 000
Yhteensä		-

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 I lisätalousarvio	8 250 000
2016 talousarvio	498 093 000
2015 tilinpäätös	802 582 000
2014 tilinpäätös	961 245 000

89. Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös Finnfundille myönnettävään lainaan, joka voidaan myöntää vakuutta vaatimatta sekä ehdoin, että valtio voi vaihtaa lainan Finnfundin osakkeiksi. Laina voidaan alistaa etuoikeusasemaltaan muihin Finnfundin ottamiin vieraan pääoman ehtoihin lainoihin. Lainasta enintään 104 000 000 euroa (80 %) vastaava määrä voidaan myöntää Yhdysvaltain dollareina nostopäivän kurssilla laskettuna.

Selvitysosa: Määrärahasta on tarkoitus myöntää 130 000 000 euron laina Finnfundille (Teollisen yhteistyön rahasto Oy).

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	140 000 000

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 174 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-174 000
2016 talousarvio	21 608 000
2015 tilinpäätös	22 675 000
2014 tilinpäätös	27 661 000

03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 49 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 5 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 54 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-49 000
2016 talousarvio	7 457 000
2015 tilinpäätös	7 361 000
2014 tilinpäätös	10 144 000

05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 40 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-40 000
2016 I lisätalousarvio	139 000
2016 talousarvio	6 941 000
2015 tilinpäätös	3 459 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisten korvauksen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisien korvausten maksamisesta aiheutuvista menoista. Säännöstä sovelletaan tapauksissa, joissa rikoksen asianomistajalla on mahdollisuus hakea Oikeusrekisterikeskukselta korvausta tapauksissa, joissa rikoksella saatu hyöty on tuomittu menetetyksi valtiolle ja menettämisseuraamus on pantu täytäntöön. Korvausmenettelyssä on kyse rikosentekijän tai kolmannen henkilön saaman rikoshyödyn ja sitä vastaavan yksityisoikeudellisen vahingonkorvauksen yhteensovittamisesta.

2016 II lisätalousarvio	2 000 000
2016 talousarvio	11 032 000
2015 tilinpäätös	10 923 142
2014 tilinpäätös	11 337 394

29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 6 500 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin perustelujen päätösoosan toinen kappale poistetaan.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.10.50 ja aiheutuu siitä, että momentille 25.10.50 kohdistuvien arvonlisäveromenojen suuruus voidaan nykyään luotettavasti arvioida. Muutoksesta johtuen myös momentin päätösoosan toinen kappale on poistettu.

2016 II lisätalousarvio	-6 500 000
2016 talousarvio	56 494 000
2015 tilinpäätös	57 201 735
2014 tilinpäätös	58 150 214

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 18 000 euroa.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (1 000 euroa)

Avustukset rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille (enintään)	2 806
Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen (enintään)	3 182
Muut avustukset (enintään)	190
Yhteensä	6 178

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta. Lisäys kohdennetaan käyttösuunnitelman kohtaan Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen.

2016 II lisätalousarvio	18 000
2016 I lisätalousarvio	-284 000
2016 talousarvio	6 444 000
2015 tilinpäätös	4 397 245
2014 tilinpäätös	4 237 607

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 49 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 19 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 68 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-49 000
2016 talousarvio	9 017 000
2015 tilinpäätös	9 009 000
2014 tilinpäätös	8 999 000

02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 67 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 17 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 84 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-67 000
2016 talousarvio	15 386 000
2015 tilinpäätös	10 909 000
2014 tilinpäätös	10 970 000

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 1 526 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että 1.8.2016 lukien voidaan perustaa kaksi hovioikeudenneuvoksen (T14) virkaa ja yksi käräjätuomarin (T13) virka edellyttäen, että samasta ajankohdasta lukien lakkautetaan kaksi hovioikeudenlaamannin (T16) virkaa ja yksi käräjäoikeuden laamannin (T15) virka.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 226 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 1 752 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-1 526 000
2016 talousarvio	262 764 000
2015 tilinpäätös	247 976 000
2014 tilinpäätös	260 048 000

04. Oikeusaputoimistojen ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 109 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 600 000 euroa turvapaikanhakijoiden oikeusturvamenoihin ja 13 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta sekä vähennyksenä 504 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	1 109 000
2016 talousarvio	60 765 000
2015 tilinpäätös	60 076 000
2014 tilinpäätös	38 845 682

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 4 300 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää:

- 1) oikeusapulaissa (257/2002)
- 2) yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993)
- 3) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa (689/1997) säädettyjen korvausten maksamiseen
- 4) enintään 1 100 000 euroa konkurssilain (120/2004) mukaisten julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkioihin sekä julkisselvityksestä aiheutuvien muiden konkurssimenettelyn menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 6 500 000 euroa siirtotona momentilta 25.01.29 arvonnlisäveromenoihin ja vähennyksenä 2 200 000 euroa turvapaikanhakijoiden oikeusturvamenojen vähenemisen johdosta.

Siirrosta johtuen momentin päätösosan kolmas kappale on poistettu.

2016 II lisätalousarvio	4 300 000
2016 talousarvio	70 800 000
2015 tilinpäätös	65 109 777
2014 tilinpäätös	60 456 245

20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta

01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 777 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 52 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 829 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-777 000
2016 talousarvio	110 922 000
2015 tilinpäätös	103 723 000
2014 tilinpäätös	105 377 000

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 282 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 87 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 369 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-282 000
2016 talousarvio	46 992 000
2015 tilinpäätös	46 223 000
2014 tilinpäätös	45 923 000

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 250 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 105 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 1 355 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-250 000
2016 talousarvio	211 426 000
2015 tilinpäätös	228 921 000
2014 tilinpäätös	229 206 000

50. Vaalimenot

20. *Vaalimenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	3 000
2016 talousarvio	2 681 000
2015 tilinpäätös	17 589 801
2014 tilinpäätös	16 769 179

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 134 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-134 000
2016 talousarvio	14 857 000
2015 tilinpäätös	16 218 000
2014 tilinpäätös	21 774 000

29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 11 981 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu siitä, että määrärahan taso on ollut riittämätön vastaamaan tämän hetkiseen toimintamenojen tasoon ja mm. hankkeiden arvonlisäveron käsitteilyssä tapahtuneisiin muutoksiin.

2016 II lisätalousarvio	11 981 000
2016 talousarvio	63 019 000
2015 tilinpäätös	80 393 632
2014 tilinpäätös	69 715 872

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Policy Planners Network -järjestölle maksettavan jäsenmaksun maksamiseen.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	1 017 000
2015 tilinpäätös	802 484
2014 tilinpäätös	757 013

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 895 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 5 000 000 euroa siirtona momentilta 28.70.20 Vitja-hankkeen rahoitukseen sekä vähennyksenä 5 026 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja 69 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannuseriaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen ja 800 000 euroa siirtona momentille 26.40.01 turvapaikkatutkinnan keskittämisen johdosta, mihin liittyen hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 64/2016).

2016 II lisätalousarvio	-895 000
2016 I lisätalousarvio	1 700 000
2016 talousarvio	729 491 000
2015 tilinpäätös	736 316 000
2014 tilinpäätös	731 422 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 80 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 85 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 5 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannuseriaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-80 000
2016 talousarvio	23 919 000

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 117 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 182 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen sekä lisäyksenä 867 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannuseriaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja 432 000 euroa, mistä 168 000 euroa siirtona momentilta 33.30.60 helikoptereilla suoritettavien sairaankuljetusten korvauseriaatteiden muuttumisesta 1.9.2016 lukien. Sairaankuljetuksista maksettava asetuksen mukainen KELA-korvaus muuttuu ja jää alle Rajavartiolaitokselle aiheutuvien kustannusten. Määrärahalla turvataan Rajavartiolaitoksen helikoptereiden käyttö sairaankuljetuksissa.

2016 II lisätalousarvio	1 117 000
2016 talousarvio	233 410 000
2015 tilinpäätös	231 713 000
2014 tilinpäätös	229 939 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 61 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 54 000 euroa aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja 7 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannuseriaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	-61 000
2016 talousarvio	12 133 000
2015 tilinpäätös	13 598 000
2014 tilinpäätös	16 362 000

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 365 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-365 000
2016 talousarvio	52 795 000
2015 tilinpäätös	56 754 000
2014 tilinpäätös	70 157 000

40. Maahanmuutto

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 631 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 2 000 000 euroa vapaaehtoisen paluun menojen maksamiseen, 800 000 euroa siirtona momentilta 26.10.01 Maahanmuuttovirastolle ulkomaalaislain muutokseen liittyviin tehtävämuutoksiin turvapaikkatutkinnassa ja 2 000 000 siirtona momentilta 28.70.20 Älykäs Maahanmuuttovirasto -hankkeen rahoitukseen sekä vähennyksenä 169 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	4 631 000
2016 talousarvio	79 155 000
2015 tilinpäätös	29 904 000
2014 tilinpäätös	26 809 000

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 130 442 000 euroa.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanottopalvelut järjestää vastaanottokeskus vastaanottolain (746/2011) 13 §:n nojalla. Laajamittaisen maahantulon yhteydessä vastaanottopalvelut järjestetään vastaanottolain 12 §:n mukaisesti. Maahanmuuttovirasto sopii kuntien, kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen tai säätiöiden kanssa vastaanottopalvelujen järjestämisestä ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Lakisääteisten vastaanottopalveluiden tuottamisen lisämäärärahararve aiheutuu ennakoimattomasta ja ennätyksellisestä turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta, josta on aiheutunut kustannustason nousua. Huhtikuun 2016 lopussa momentin määrärahasta oli käytetty noin 83 %. Keskusten lakkauttamis- ja majoituspaikkojen supistamispäätöksiä tehdään sopeuttaen toimintaa turvapaikanhakijamääriin kuitenkin niin, että kapasiteetti vastaa majoitustarvetta. Vastaanottoyksiköiden majoituspaikkojen käytössä pyritään 90 prosentin käyttöasteeseen. Vastaanottokeskusten ylläpidon ja palveluiden tuottamisessa pyritään kustannustehokkuuteen mm. majoitusvuorokauden hinnassa. Näillä ja muilla toimilla pyritään siihen, että lisämääräraha riittäisi loppuvuoden menoihin, ellei yllättäviä lisämenoja tule ja pysytään arvioidussa turvapaikka- hakijoiden määrässä. Sopimusten irtisanominen kuitenkin näkyy kustannusten merkittävänä alenemisena vasta vuoden 2017 aikana, kun sopimusten pääsääntöisesti kuuden kuukauden irtisanomisajat päättyvät.

2016 II lisätalousarvio	130 442 000
2016 talousarvio	290 327 000
2015 tilinpäätös	124 910 232
2014 tilinpäätös	43 984 404

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 102 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-102 000
2016 talousarvio	15 302 000
2015 tilinpäätös	16 222 000
2014 tilinpäätös	20 183 000

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 17 708 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös vapaaehtois-
sen asepalveluksen kutsuntaterveystarkastuksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 3 016 000 euroa vuoden 2015 valuuttakurssien muutoksista aiheutuvista menoista ja 250 000 euroa siirtona momentilta 27.10.18 sekä vähennyksenä 18 090 000 euroa vuoden 2015 toteutuneen indeksikehityksen mukaisesta kustannustasotarkistuksesta, 2 816 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja 68 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

Vuoden 2014 alusta on siirrytty järjestelmään, jossa vuosittain kevään lisätalousarvioesityksen yhteydessä selvitetään valuuttakurssimuutosten nettomääräinen vaikutus edellisen vuoden määrärahatarpeeseen. Vaikutusta vastaava tarkistus ehdotetaan lisätalousarvioesityksissä ao. momenttien määrärahoihin lisäyksenä tai vähennyksenä.

Perustelujen muutoksella poistetaan esteet sille, että puolustusvoimat voi tarjota vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuville naisille mahdollisuutta hakea jälkikäteen puolustusvoimilta korvasta heille kutsuntaterveystarkastuksesta aiheutuneista kuluista.

2016 II lisätalousarvio	-17 708 000
2016 talousarvio	1 917 418 000
2015 tilinpäätös	1 838 940 000
2014 tilinpäätös	1 863 259 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 16 882 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 71 766 000 euroa.

Vuoden 2014 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 134 000 euroa.

Valtuus

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2013 (PVKEH 2013) -tilausvaltuuden enimmäismäärää vähennetään 1 200 000 eurolla 495 240 000 euroon tilausvaltuuden maksatusaikaa muuttamatta.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 134 000 euroa aiemmin myönnetyn VYV2 -tilausvaltuuden vuoden 2014 maksatusmäärärahan uudelleenbudjetointina muihin puolustusmateriaalihankintoihin sekä 15 998 000 euroa vuoden 2015 valuuttakurssien muutoksista aiheutuneista menoista ja vähennyksenä 250 000 euroa siirtona momentille 27.10.01 PVKEH 2013 -tilausvaltuuden vuoden 2016 maksatusmäärärahasta.

Vuoden 2014 alusta on siirrytty järjestelmään, jossa vuosittain kevään lisätalousarvioesityksen yhteydessä selvitetään valuuttakurssimuutosten nettomääräinen vaikutus edellisen vuoden määräraharapeeseen. Vaikutusta vastaava tarkistus ehdotetaan lisätalousarvioesityksissä ao. momenttien määrärahoihin lisäyksenä tai vähennyksenä.

PVKEH 2013 -tilausvaltuuden enimmäismäärän vähentäminen 1 200 000 eurolla aiheutuu pääosin erään hankintatilauksen purkamisesta, jonka vuoksi tilausvaltuuden vuoden 2016 maksatusmäärärahasta siirretään 950 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin käytettäväksi vastaavaan hankintaan ja 250 000 euroa siirretään momentille 27.10.01, koska kaikki hankintaan liittyvät menot eivät ole momentin 27.10.18 perustelujen mukaista puolustusmateriaalia.

Tehtyjen muutosten jälkeen määrärahasta arvioidaan käytettävän 445 564 000 euroa aikaisemmin myönnettyistä tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, 34 550 000 euroa vuonna 2016 myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuvien menojen maksamiseen, 7 737 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 71 766 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Päätösosaan tehtyjen muutosten johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavanlaiseksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2016	2017	2018	2019	2020—	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Valmiusyhtymien varustaminen (VYV 1) -tilausvaltuus	14 175	9 800	19 100			43 075
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2007) -tilausvaltuus	24 107					24 107
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2009) -tilausvaltuus	22 042	15 000				37 042
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2012) -tilausvaltuus	89 251	11 541	6 057	5 000		111 849
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2013) -tilausvaltuus	128 236	66 152				194 388
Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hanke- valmistelu 2013 (TTK-PROTO 2013) -tilaus- valtuus	8 160					8 160
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2014) -tilausvaltuus	97 600	81 350	49 950	51 000	22 000	301 900
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2015) -tilausvaltuus	61 993	50 000	16 825	14 700		143 518
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	445 564	233 843	91 932	70 700	22 000	864 039
Uusi tilausvaltuus						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2016) -tilausvaltuus	34 550	68 426	56 100	12 000	11 200	182 276
Uusi tilausvaltuus yhteensä	34 550	68 426	56 100	12 000	11 200	182 276
Valtuudet yhteensä	480 114	302 269	148 032	82 700	33 200	1 046 315
2016 II lisätalousarvio						16 882 000
2016 talousarvio						542 735 000
2015 tilinpäätös						469 563 000
2014 tilinpäätös						427 561 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 796 000 euroa.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	932 000
02.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	148 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	3 355 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	5 000 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	12 600 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	5 671 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	1 000
09.	EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenot sekä siirtokorvaukset	300 000
10.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	1 003 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	296 000
13.	Atalanta-operaation menot	31 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	5 744 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	209 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	61 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, Pohjoismaiden Base Camp -pooliin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	410 000
Yhteensä		35 761 000

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu vuoden 2015 toteutuneen indeksikehityksen mukaisesta kustannustasotarkistuksesta.

Suomi jatkaa osallistumistaan Irakin koulutusoperaatioon syyskuusta alkaen ja kasvattaa samalla joukon vahvuuden viidestäkymmenestä sataan sotilaseen. Lisäksi Suomi osallistuu alustarkastusosastolla Välimeren operaatioon lokakuuhun 2016 asti.

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	-61 000
02.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	-127 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	+5 900 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	-492 000
10.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	+700 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	-14 000
13.	Atalanta-operaation menot	-219 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	-4 936 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	-304 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	-179 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, Pohjoismaiden Base Camp -pooliin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	-1 064 000
Yhteensä		-796 000

2016 II lisätalousarvio	-796 000
2016 talousarvio	36 557 000
2015 tilinpäätös	47 422 000
2014 tilinpäätös	57 266 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 264 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-264 000
2016 talousarvio	30 627 000
2015 tilinpäätös	33 491 000
2014 tilinpäätös	40 862 000

21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 810 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 32.20.43 vuoden 2017 maailmannäyttelyn osallistumismenoihin.

2016 II lisätalousarvio	-810 000
2016 talousarvio	927 000
2015 tilinpäätös	—
2014 tilinpäätös	30 000

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 36 881 000 euroa.

Vuoden 2015 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 13 900 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon kertalisäyksenä 1 050 000 euroa tietojärjestelmiin tehtävistä muutoksista aiheutuviin investointeihin. Hallitus on antanut eduskun-

nalle esityksen verotusmenettelyn ja veronkannon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 29/2016) sisältäen apteekkiverolain, jolla korvattaisiin apteekkimaksusta annettu laki. Esityksen tavoitteena on korvata 1.1.2017 alkaen nykyinen apteekkimaksu apteekkiverolla ja siirtää apteekkiveroon liittyvät tehtävät Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta sekä aluehallintovirastoilta Verohallinnolle. Apteekkiveron käyttöönoton edellyttämistä välttämättömistä tietojärjestelmämuutoksista aiheutuviin menoihin on huomioitu määrärahan muutoksessa kertalisäyksenä 145 000 euroa.

Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 64 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta sekä vähennyksenä 2 567 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

Lisäksi määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä Valmis-hankkeeseen varattu, mutta vuodelta 2014 käyttämättä jäänyt 24 289 787 euron määräraha sekä vuodelta 2015 peruutettava 13 900 000 euron määräraha eli yhteensä 38 189 787 euroa. Määrärahojen käytön ajoituksen muutos aiheutuu Valmis-hankkeen toteutumisen myöhentymisestä. Edellä olevan johdosta hankkeen kokonaisrahoitus ei muutu.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2016 II lisätalousarvio	36 881 000
2016 talousarvio	407 776 000
2015 tilinpäätös	413 066 000
2014 tilinpäätös	463 123 000

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 298 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 140 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 1 183 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

Lisäksi määrärahan muutoksessa on otettu huomioon kertalisäyksenä 745 000 euroa tietojärjestelmiin tehtävistä muutoksista aiheutuviin investointeihin.

2016 II lisätalousarvio	-298 000
2016 talousarvio	170 599 000
2015 tilinpäätös	170 776 000
2014 tilinpäätös	166 359 000

20. Palvelut valtioyhteisölle

01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vännetään 37 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 83 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 120 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-37 000
2016 talousarvio	25 253 000
2015 tilinpäätös	28 089 000
2014 tilinpäätös	31 237 000

88. Senaatti-kiinteistöt

4. Valtuudet

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan luovuttamaan Lapis Rakennus Oy:lle perustettavan yhtiön tai perustettavien yhtiöiden lukuun Helsingissä sijaitsevan kiinteistön 91-4-61-4 sillä olevine rakennuksineen 26 500 000 euron kauppahinnalla sekä Senaatti-kiinteistöjen muutoin määräämin ehdoin.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan luovuttamaan Technopolis Oyj:lle perustettavan yhtiön tai perustettavien yhtiöiden lukuun Espoossa sijaitsevan rakentamattoman määräosan 35/57 osaa kiinteistöstä 49-10-19-2 14 385 000 euron kauppahinnalla sekä Senaatti-kiinteistöjen muutoin määräämin ehdoin.

Selvitysosa: Ensimmäisen valtuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Helsingissä osoitteessa Uudenmaankatu 1—5. Myytävän kiinteistön pinta-ala on noin 2 448 m² ja kiinteistöllä sijaitsevan rakennuksen pinta-ala on yhteensä noin 11 800 brm². Kiinteistö toimi aiemmin Tulihallituksen toimitalona. Avoimeen tarjousmenettelyyn perustuneessa myyntiprosessissa kiinteistövarallisuudesta saatu korkein tarjous on ollut 26 500 000 euroa, joka vastaa omaisuuden käypää arvoa.

Toisen valtuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Espoon Otaniemessä osoitteessa Tietotie 3. Myytävä määräosaosuus oikeuttaa erikseen tehtävän hallinnanjakosopimuksen nojalla hallinnoimaan pinta-alaltaan on noin 3,4 hehtaarin suuruista aluetta ja yhteensä 35 000 kem² rakennusoikeusosuutta kiinteistöstä. Avoimeen tarjousmenettelyyn perustuneessa myyntiprosessissa kiinteistövarallisuudesta saatu korkein tarjous on ollut 14 385 000 euroa, joka vastaa omaisuuden käypää arvoa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	—
2015 tilinpäätös	—
2014 tilinpäätös	—

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 367 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-367 000
2016 talousarvio	50 546 000
2015 tilinpäätös	50 356 000
2014 tilinpäätös	51 779 000

02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 26 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-26 000
2016 talousarvio	3 740 000
2015 tilinpäätös	4 144 000
2014 tilinpäätös	4 191 000

03. Väestörekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 25 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 1 000 euroa aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja 24 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-25 000
2016 talousarvio	7 648 000
2015 tilinpäätös	7 984 000
2014 tilinpäätös	10 516 000

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 339 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 79 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 418 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-339 000
2016 talousarvio	56 361 000
2015 tilinpäätös	58 499 000
2014 tilinpäätös	58 594 000

02. Maistraattien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 23 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 62 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen, 297 000 euroa turvapaikanhakijoiden ja heidän perheidensä henkilötietojen ja kotikunnan rekisteröinnistä väestötietojärjestelmään sekä vähennyksenä 336 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	23 000
2016 talousarvio	31 088 000
2015 tilinpäätös	32 492 000
2014 tilinpäätös	31 917 000

70. Valtionhallinnon kehittäminen

01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 28.70.22 ja aiheutuu hallituksen kärkihankeen ”Digitalisoidaan julkiset palvelut” toimenpiteen ”Yhden luukun palvelumalli”, Yhteinen tiedon hallinta (YTI) -hankkeen toteutuksesta. Hankkeella tavoitellaan käyttäjälähtöisiä digitaalisia julkisia palveluja tukevaa määrätietoisesti ja tavoitteellisesti johdettua tiedon hallintaa, tietoon perustuvan päätöksenteon tukea ja innovatiivista toimintaympäristöä. Hanke perustuu kansallisessa palveluarkkitehtuurihankkeessa tehtyihin infrastruktuuripalveluihin ja täydentää niitä luomalla uusia toimintatapoja ja välineitä semanttiseen yhteentoimivuuteen ja tietosisältöjen hallintaan. YTI-hankkeen kustannukset ovat yhteensä 5,7 milj. euroa vuosina 2016—2018.

Määrärahalla rahoitettavan hankkeen mahdolliset ylläpitomenot tai muut pysyvät menot eivät aiheuta lisämäärärahatarpeita.

2016 II lisätalousarvio	800 000
2016 talousarvio	3 000 000
2015 tilinpäätös	4 600 000
2014 tilinpäätös	11 163 000

03. Kansallisen tietoalan ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää menojen maksamiseen, jotka aiheutuvat tietoalan (ICT) kansallisten ratkaisujen edellyttämän enintään 35 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamisesta.

Selvitysosa: Lisäresurssit liittyvät KaPA-ohjelman toteuttamiseen Väestörekisterikeskuksessa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	27 500 000
2015 tilinpäätös	32 000 000
2014 tilinpäätös	13 000 000

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 7 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 5 000 000 euroa on siirtoa momentille 26.10.01 Vitja-hankkeen rahoitukseen ja 2 000 000 euroa siirtoa momentille 26.40.01 Älykäs Maahanmuuttovirasto-hankkeen rahoitukseen.

2016 II lisätalousarvio	-7 000 000
2016 talousarvio	35 199 000
2015 tilinpäätös	9 655 000
2014 tilinpäätös	17 810 000

22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 10 850 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 2 000 000 euroa on siirtoa momentille 23.01.23, 800 000 euroa on siirtoa momentille 28.70.01, 1 800 000 euroa on siirtoa momentille 32.01.21, 6 000 000 euroa on siirtoa momentille 33.03.31 ja 250 000 euroa on siirtoa momentille 35.20.02.

2016 II lisätalousarvio	-10 850 000
2016 I lisätalousarvio	-9 870 000
2016 talousarvio	24 645 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) perusteena olevien valtion vuoden 2016 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän muutoksesta.

2016 II lisätalousarvio	1 000 000
2016 I lisätalousarvio	45 000
2016 talousarvio	220 768 000
2015 tilinpäätös	220 775 638
2014 tilinpäätös	215 807 393

31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 5 400 000 euroa.

Selvitysosa: Ahvenanmaan valtuuskunnan 25.1.2016 tekemän päätöksen mukaan vuoden 2014 verohyvityksen määrä on 9 508 580 euroa.

2016 II lisätalousarvio	-5 400 000
2016 talousarvio	15 000 000
2015 tilinpäätös	6 987 664
2014 tilinpäätös	5 278 521

90. Kuntien tukeminen

20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 000 000 euroa.

Vuoden 2014 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 4 688 000 euroa ja vuoden 2015 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 3 478 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös maakuntahallinnon perustamisen valmistelun aiheuttamiin hallinto- ja palvelurakenteiden tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvään kehittämiseen ja kehittämishankkeisiin. Määrärahaa saa käyttää myös käyttöönottoihin ja kehittämisen aikaiseen ylläpitoon. Määrärahaa saa käyttää enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämissuunnitelmaan, kuntien tehtävien digitalisoinnin edistämiseen sekä maakuntahallinnon ja hallinto- ja palvelurakenteiden tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvään kehittämiseen ja kehittämishankkeisiin.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämissuunnitelman tuotosten käyttöönotosta ja kehittämisen aikaisesta ylläpidosta Valtiokonttorissa. Kehittämissuunnitelman ylläpitokustannukset on tarkoitus kattaa vuodesta 2020 lähtien kokonaan määrärahasiirroilla eivätkä ylläpitokustannukset aiheuta lisämäärärahatarpeita.

Perustelujen muutoksella varmistetaan perustettavan maakuntahallinnon huomioiminen julkisen hallinnon tietohallinnon kehittämisessä.

Määrärahan peruuttaminen aiheutuu SAdE-ohjelman päättymisestä ja ohjelman käyttämättä jääneiden määrärahojen peruuttamisesta. Peruutetuista määrärahoista uudelleenbudjetoidaan 2 933 000 euroa, joka siirretään momentille 28.90.30 aiemmissa talousarvioissa SAdE-ohjelman toteuttamiseen siirretyn rahoituksen palautuksena.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2016 II lisätalousarvio	4 000 000
2016 talousarvio	3 000 000
2015 tilinpäätös	9 465 000
2014 tilinpäätös	16 995 000

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 40 848 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 39 300 000 euroa liittyen lakeihin omaishoidon tuesta annetun lain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta, 10 000 000 euroa liittyen lakiin perhehoitolain muuttamisesta sekä 2 933 000 euroa palautuksena momentilta 28.90.20 ja vähennyksenä 11 385 000 euroa liittyen omais- ja perhehoidon kehittämiseen.

Määrärahan muutokseen liittyvät hallituksen esitykset

Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) muuttamisesta siten, että kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti muuttuu 25,47 prosentista 25,61 prosenttiin vuonna 2016. Valtionosuusprosentin muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 0,14 prosenttiyksikköä liittyen hallitusohjelman mukaiseen omais- ja perhehoidon kehittämiseen niin, että valtionosuusprosentti on 100.

Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) ja sosiaalihuoltolain (1301/2014) muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muun muassa, että omaishoitajien oikeutta vapaaseen laajennetaan niin, että kaikilla omaishoitosopimuksen tehneillä omaishoitajilla olisi oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Niillä omaishoitajilla, jotka ovat sidottuja hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin, oikeus olisi jatkosakin vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Sosiaalihuoltolakia ehdotetaan muutettavaksi muun muassa siten, että lakiin lisättäisiin säännökset omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaista sekä kunnan velvollisuudesta järjestää vapaan aikainen tarkoituksenmukainen sijaishoito. Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.7.2016. Määrärahan muutoksessa on lakien muutoksen johdosta otettu huomioon lisäyksenä 39 300 000 euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi perhehoitolain (263/2015) muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan toimeksiantosuhteisten perhehoitajien vähimmäispalkkion nostamista 775 euroon ja perhehoitajien oikeutta vapaaseen lisättäväksi vähintään kahteen vuorokauteen. Lisäksi ehdotetaan, että perhekodissa hoidettavien enimmäismäärä voisi olla laissa säädetyin edellytyksin enintään seitsemän. Ehdotuksessa myös täsmennetään oheishuoltajuutta koskevaa sääntelyä. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.7.2016. Määrärahan muutoksessa on lain muutoksen johdosta otettu huomioon lisäyksenä 10 000 000 euroa.

2016 II lisätalousarvio	40 848 000
2016 talousarvio	8 986 803 000
2015 tilinpäätös	8 485 448 061
2014 tilinpäätös	8 629 502 931

92. EU ja kansainväliset järjestöt

95. Valtion takaussuoritukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Pohjoismaiden Investointipankille vuonna 1996 annetusta ympäristölainatakauksesta aiheutuneesta vastuusta. Suomi on veloitettu maksamaan 2 752 981,02 USD. Määrärahan mitoitus perustuu laadintahetken valuutan kurssiarvoon. Ympäristövakuuden turvin pankki on rahoittanut Pohjoismaiden intressissä olevia ympäristöhankkeita.

2016 II lisätalousarvio	2 400 000
2016 talousarvio	800 000
2015 tilinpäätös	780 428
2014 tilinpäätös	3 991 590

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

Luvun perusteluja muutetaan siten, että valtio saa luopua yksinomistuksestaan käypää arvoa alemmalla hinnalla CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy:ssä.

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 186 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-186 000
2016 talousarvio	19 203 000
2015 tilinpäätös	20 852 000
2014 tilinpäätös	27 776 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 182 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 113 000 euroa aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja 69 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	-182 000
2016 talousarvio	21 883 000
2015 tilinpäätös	23 025 421
2014 tilinpäätös	22 668 000

03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 7 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 13 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 6 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-7 000
2016 talousarvio	8 237 000
2015 tilinpäätös	8 422 000
2014 tilinpäätös	8 655 000

04. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 23 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-23 000
2016 talousarvio	3 863 000
2015 tilinpäätös	3 891 000
2014 tilinpäätös	3 575 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	3 543 000
2015 tilinpäätös	3 526 000
2014 tilinpäätös	3 726 000

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 734 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 306 000 euroa aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja 428 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	-734 000
2016 talousarvio	43 816 000
2015 tilinpäätös	46 754 000
2014 tilinpäätös	50 524 000

02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 4 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-4 000
2016 talousarvio	2 334 000
2015 tilinpäätös	2 270 000
2014 tilinpäätös	2 349 000

20. Ammatillinen koulutus

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 118 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 40 000 euroa aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja 78 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	-118 000
2016 talousarvio	8 289 000
2015 tilinpäätös	6 314 000
2014 tilinpäätös	8 494 000

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Luvun perusteluja muutetaan siten, että Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin ja Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2016 hyväksyä sitoumuksia 338 370 000 euron arvosta.

Selvitysosa: Valtuuden 6 000 euron vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta. Vastaava määrärahan vähennys on huomioitu momentilla 29.40.51.

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 50 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 84 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 34 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-50 000
2016 talousarvio	12 871 000
2015 tilinpäätös	10 423 000
2014 tilinpäätös	12 332 000

02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 86 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 107 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 21 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-86 000
2016 talousarvio	18 131 000
2015 tilinpäätös	19 508 000
2014 tilinpäätös	19 102 000

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 11 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 5 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 16 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	11 000
2016 talousarvio	1 249 000
2015 tilinpäätös	1 464 000
2014 tilinpäätös	1 999 000

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 25 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 9 000 euroa aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja 16 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	-25 000
2016 talousarvio	1 758 000
2015 tilinpäätös	1 863 000
2014 tilinpäätös	1 869 000

22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan myöntöpäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentin muuttaminen myöntöpäätösperusteisesti budjetoiduksi antaa joustoa monivuotisten tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitukselle.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	8 500 000
2015 tilinpäätös	8 500 000
2014 tilinpäätös	8 500 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 6 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-6 000
2016 talousarvio	232 133 000
2015 tilinpäätös	94 856 617
2014 tilinpäätös	143 809 000

70. Opintotuki*01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentilta vähennetään 6 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-6 000
2016 talousarvio	649 000
2015 tilinpäätös	700 000
2014 tilinpäätös	705 000

80. Taide ja kulttuuri*01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentilta vähennetään 23 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 27 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 4 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannuseriaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-23 000
2016 talousarvio	4 289 000
2015 tilinpäätös	4 542 000
2014 tilinpäätös	4 601 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 13 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-13 000
2016 talousarvio	2 205 000
2015 tilinpäätös	2 524 000
2014 tilinpäätös	2 973 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 981 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 900 000 euroa Kansallismuseon perusnäyttelyn uudistamisesta ja 240 000 euroa kokoelmien siirrosta uuteen kokoelmakeskukseen aiheutuvien menojen kattamisesta sekä vähennyksenä 138 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja 21 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

Määrärahan lisäykset 1 140 000 euroa katetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä veikkausvoittovaroista.

2016 II lisätalousarvio	981 000
2016 talousarvio	20 750 000
2015 tilinpäätös	19 522 000
2014 tilinpäätös	19 793 000

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 26 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-26 000
2016 talousarvio	5 474 000
2015 tilinpäätös	5 649 000
2014 tilinpäätös	5 812 000

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 31 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 40 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta ja lisäyksenä 9 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-31 000
2016 talousarvio	6 522 000
2015 tilinpäätös	6 935 000
2014 tilinpäätös	7 511 000

20. *Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshohteiden tilakustannukset* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 163 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannuseriaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	-163 000
2016 talousarvio	15 205 000
2015 tilinpäätös	16 945 000
2014 tilinpäätös	16 950 000

53. *Valtionavustus tilakustannuksiin* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 11 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannuseriaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	11 000
2016 talousarvio	24 669 000
2015 tilinpäätös	29 133 407
2014 tilinpäätös	28 369 019

90. Liikuntatoimi

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 1 750 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen.

Selvitysosa: Urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen myönnettyä enimmäismäärää tarkistetaan vastaamaan talousarviossa tehtyä lisäystä nuorten joukkueurheilijoiden tukeen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	147 622 000
2015 tilinpäätös	147 993 082
2014 tilinpäätös	147 295 011

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 192 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-192 000
2016 I lisätalousarvio	280 000
2016 talousarvio	24 557 000
2015 tilinpäätös	23 874 000
2014 tilinpäätös	29 843 000

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 507 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 61 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 568 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-507 000
2016 talousarvio	79 139 000
2015 tilinpäätös	90 992 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentin vuoden 2015 talousarvion määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Vuoden 2015 ensimmäisessä lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisäystä 1 600 000 euroa ja momentti muutettiin kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi. Vuoden 2015 toisessa lisätalousarviossa teknisen virheen vuoksi momentti muuttui kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi. Määrärahaa kuitenkin tarvitaan suunnitelman mukaan vuoden 2017 loppuun, minkä vuoksi momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2015 tilinpäätös	2 269 000
2014 tilinpäätös	669 000

20. Maa- ja elintarviketalous

02. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 285 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 14 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 299 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-285 000
2016 talousarvio	42 212 000
2015 tilinpäätös	41 757 000
2014 tilinpäätös	41 521 000

03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 889 000 euroa.

Selvitysosa: Maatalouden tulo- ja kannattavuustilanne on heikentynyt jo usean vuoden ajan, eikä merkittävää käännettä parempaan ole näköpiirissä. Osana maatalouden taloudellisen kriisin helpottamiseksi suunniteltuja toimia momentille lisätään 970 000 euroa maataloustukien toimeenpanoa varten. Lisäyksellä pyritään parantamaan Maaseutuviraston (Mavi) tilannetta, jotta tukien maksatuksista suoriuduttaisiin aikataulussa, mikä osaltaan helpottaisi viljelijäperheiden vaikeaa taloustilannetta. Erityisesti yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen ja ohjelmakauden 2014—2020 toimeenpano on edellyttänyt Mavilta merkittävää panostusta tukijärjestelmien toimeenpanoon sekä käytettävien tietojärjestelmien kehittämiseen.

Lisäksi määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 81 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	889 000
2016 talousarvio	23 961 000
2015 tilinpäätös	25 307 000
2014 tilinpäätös	27 021 000

40. Luonnonvaratalous

44. Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 8 444 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että valtuutta voidaan käyttää myös kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) nojalla tehtyjen tukipäätösten virheiden korjauksiin.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu vuosina 2014 ja 2015 kestävän metsätalouden tukiin momenteille 30.40.44 ja 30.40.47 budjetoitujen, mutta käyttämättä jääneiden määrärahojen osoittamisesta uudelleen kestävän metsätalouden tukia koskevan lainsäädännön mukaisten tukien maksamiseen. Määrärahojen käyttämättä jääminen aiheutui 1.6.2015 tapahtuneen lakimuutoksen siirtymävaiheesta: 1.6.2015 astui voimaan kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015) ja kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annettu lain (1094/1996) nojalla voitiin tehdä päätöksiä 30.6.2015 asti. Metsäkeskuksen tietojärjestelmäongelmien vuoksi uuden tukijärjestelmän toimeenpano kuitenkin viivästyi ja uuden lain mukaisten hankkeiden maksatukset käynnistyivät vasta loppuvuonna 2015. Tästä johtuen vuodelle 2015 kestävän metsätalouden tukiin momenteille 30.40.44 ja 30.40.47 budjetoitua määrärahaa jäi käyttämättä yhteensä 8 444 000 euroa. Tästä 944 000 euroa on momentilla 30.40.47 vuodelta 2014 siirtynyttä määrärahaa. Viime vuonna rahoitettavaksi hyväksytyjen hankkeiden maksatukset edellyttävät, että käyttämättä jäänyttä määrärahaa voidaan käyttää samaan tarkoitukseen vielä vuonna 2016.

Lisäksi momentin valtuuden perusteluja muutetaan siten, että valtuutta voidaan käyttää myös kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla tehdyissä tukipäätöksissä ilmenevien virheiden korjaamiseen.

2016 II lisätalousarvio	8 444 000
2016 talousarvio	55 230 000
2015 tilinpäätös	57 710 596
2014 tilinpäätös	59 109 217

70. Maanmittaus ja tietovarannot*01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentilta vähennetään 571 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 35 000 euroa aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja 536 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-571 000
2016 I lisätalousarvio	1 870 000
2016 talousarvio	46 630 000
2015 tilinpäätös	47 506 000
2014 tilinpäätös	50 463 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 112 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-112 000
2016 talousarvio	15 646 000
2015 tilinpäätös	16 500 000
2014 tilinpäätös	20 721 000

10. Liikenneverkko

01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 512 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 3 000 euroa aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja 509 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-512 000
2016 talousarvio	78 777 000
2015 tilinpäätös	81 080 000
2014 tilinpäätös	86 154 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 699 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys käytetään Äänekosken biotuotetehtaan liikennejärjestelyt-hankkeen menoihin. EU on maksanut jälkikäteen tukea Helsingin seudun ratakorridorin suunnitteluhankkeelle ja se on tuloutettu momentille 12.31.10 vuonna 2015. Vastaavan suuruisen määrärahan käyttö Äänekosken biotuotetehtaan liikennejärjestelyihin mahdollistaa hankkeen toteutuksen nopeammassa aikataulussa tehtaan aloittaessa toimintansa jo vuoden 2017 lopulla. Hankkeen sopimusvaltuus ei tämän johdosta muutu.

2016 II lisätalousarvio	4 699 000
2016 talousarvio	343 030 000
2015 tilinpäätös	358 857 000
2014 tilinpäätös	472 252 000

78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Liikennevirasto saa tehdä uusia sopimuksia hankkeeseen Vt 12 Tampereen rantaväylä liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 66 milj. euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys käytetään vt 12 Tampereen rantaväylä -hankkeen menoihin. EU on maksanut jälkikäteen tukea hankkeelle Matkustajajunaliikenteen täsmällisyyden ja luotettavuuden parantaminen - Helsingin Pisararata ja se on tuloutettu momentille 12.31.10 vuonna 2015. Vastaavan suuruisen määrärahan käytöllä katetaan Tampereen rantaväylän pilaantuneiden maiden puhdistuksesta aiheutuvia ennakoituja suurempia kustannuksia.

Aikaisemmin päätetyn hankkeen valtuuden tarkistus:

Vt 12 Tampereen rantaväylä

Vt 12 Tampereen rantaväylä -hankkeen valtuutta tarkistetaan 5 milj. eurolla 61 milj. eurosta 66 milj. euroon. Sopimusvaltuuden tarkistus aiheutuu pääosin pilaantuneiden maiden tavoitekustannuksia suuremmista kustannuksista, Ratapihankadun liittymästä sekä maan kuljetusten tavoitekustannusten ylityksestä. Hankkeen kokonaiskustannukset kasvavat 185 milj. eurosta 198 milj. euroon. Valtion rahoitusosuus kokonaiskustannuksista on 33 prosenttia. Valtuuden tarkistaminen ei edellytä lisämäärärahaa. Lisämääräraharave katetaan hankkeen E18 Kehä III, 2. vaiheen toteuduttua myönnettyä valtuutta pienemmillä menoilla ja TEN-tukien tuloutuksia vastaavista määrärahoista.

2016 II lisätalousarvio	2 000 000
2016 talousarvio	56 000 000
2015 tilinpäätös	22 100 000
2014 tilinpäätös	25 000 000

79. *Elinkaarirahoitushankkeet* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 056 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys käytetään E18 Hamina—Vaalimaa -hankkeen menoihin. EU on maksanut jälkikäteen tukea 1 856 000 euroa E18 Haminan ohitustie -hankkeelle sekä 1 200 000 euroa Haminan ja Vaalimaan välisen E18-tieosuuden suunnitteluun (PPP-hanke). Tuet on tuloutettu momentille 12.31.10 vuonna 2015. Vastaavan suuruinen lisämääräraha tarvitaan E18 Hamina—Vaalimaa rakentamisen aikaistumisesta aiheutuvien menojen kattamiseen ja moottoritien käyttöönottoon osissa liikenteeseen. Hankkeen sopimusvaltuus ei tämän johdosta muutu.

2016 II lisätalousarvio	3 056 000
2016 talousarvio	105 970 000
2015 tilinpäätös	100 992 000
2014 tilinpäätös	69 000 000

20. Liikenteen viranomaispalvelut01. *Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 163 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-163 000
2016 talousarvio	47 866 000
2015 tilinpäätös	49 346 000
2014 tilinpäätös	48 213 000

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen01. *Viestintäviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 65 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 66 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-65 000
2016 talousarvio	11 524 000
2015 tilinpäätös	11 894 000
2014 tilinpäätös	11 045 000

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 14 296 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Viestintävirasto oikeutetaan tekemään sitoumuksia 841 000 eurolla laajakaistahankkeiden avustamiseen.

Selvitysosa: Laajakaistatukien hakuprosessista ja avustuksen kohteena olevien hankkeiden etenemisestä johtuen määrärahan käyttö painottuu alkuperäisistä arvioista poiketen hankkeen loppuvuosille.

Lisävaltuuden myöntäminen johtuu arvioitua edullisemmin toteutuneista tai peruuntuneista hankkeista. Hankkeelle myönnetty 69,5 milj. euron valtuus ei tämän johdosta muutu.

2016 II lisätalousarvio	14 296 000
2016 talousarvio	—
2015 tilinpäätös	18 549 000
2014 tilinpäätös	11 909 000

50. Tutkimus

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 229 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 3 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 232 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-229 000
2016 talousarvio	44 352 000
2015 tilinpäätös	48 928 000
2014 tilinpäätös	48 896 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 86 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 70 000 euroa yhden henkilötyövuoden siirtona momentilta 32.20.06 EU:n Horisontti 2020 -ohjelman kansallisen koordinoinnin vahvistamista varten ja 203 000 euroa liittyen Euroopan globalisaatiorahastosta haettuun rahoitukseen (EGR2), jonka rahoitussuunnitelmasta on toimeenpanoajan päättyessä jäänyt käyttämättä yhteensä 203 000 euroa. Käyttämättä jäänyt osuus on palautettu Euroopan komissiolle.

Lisäksi määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 254 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen, 25 000 euroa siirtona momentille 24.01.01 ja 80 000 euroa siirtona momentille 23.01.01, missä on otettu huomioon vähennyksenä 260 000 euroa Ratakadun henkilöstöravintolan menoihin ja lisäyksenä 180 000 euroa työ- ja elinkeinoministeriön Bulevardi 6:n toimitilojen vuokramenoihin.

2016 II lisätalousarvio	-86 000
2016 talousarvio	33 645 000
2015 tilinpäätös	40 588 000
2014 tilinpäätös	55 790 000

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 190 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 537 000 euroa yliopistoalan Euroopan globalisaatiorahaston hankerahoitukseen, 500 000 euroa maatalouden tuki- ja valvontaan, 78 000 euroa siirtona momentilta 32.70.03 ja 67 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta sekä vähennyksenä 1 372 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-190 000
2016 talousarvio	193 120 000
2015 tilinpäätös	214 435 000
2014 tilinpäätös	215 135 000

21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 700 000 euroa.

Momentin määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 100 000 euroa siirtona momentille 32.20.43 vuoden 2017 maailmannäyttelyn osallistumismenoihin ja lisäyksenä 1 800 000 euroa siirtona momentilta 28.70.22, mistä 150 000 euroa on tarkoitettu kemikaalitiedon digitaalisen hallinnan hankkeeseen ja 1 650 000 euroa lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan asiakaslähtöisen mallin kehittämiseen ja käynnistämiseen.

Määrärahalla rahoitettavien hankkeiden mahdolliset ylläpitomenot tai muut pysyvät menot eivät aiheuta lisämäärärahatarpeita.

2016 II lisätalousarvio	1 700 000
2016 talousarvio	616 000
2015 tilinpäätös	538 000
2014 tilinpäätös	6 019 000

29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös vuoden 2015 talousarvion momentilta 32.30.51 maksettaviin menoihin liittyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	30 622 000
2015 tilinpäätös	92 388 027
2014 tilinpäätös	130 510 832

40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 200 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 32.20.43 vuoden 2017 maailmannäyttelyn osallistumismenoihin.

2016 II lisätalousarvio	-200 000
2016 talousarvio	13 571 000

41. *Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 972 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuoden 2015 neljännen lisätalousarvion valtuuden lisäyksestä koskien ydintutkimusreaktorin jätehuoltosuunnitelman kokonaiskustannusarviota. Valtion ydinjätehuoltorahasto on 16.2.2016 vahvistanut VTT:n vuoden 2016 ydinjätehuoltomaksuksi 971 503,92 euroa. Lisämääräraha kattaa tämän maksun.

2016 II lisätalousarvio	972 000
2016 talousarvio	3 500 000
2015 tilinpäätös	1 102 000

42. *Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä harjoittavien valtion tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja vastaavien tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan maksatuspäätöspuolella.

Selvitysosa: Vuoden 2016 talousarviossa määrärahan käyttöä on julkisen tutkimuksen osalta rajattu vain osaan momentin käyttötarkoituksista. Pk-yritysten cleantech-ratkaisujen kehittämisessä yhteistyö julkista tutkimusta harjoittavien organisaatioiden kanssa on usein välttämätöntä. Julkisen tutkimuksen rajaaminen kehitystyön ulkopuolelle heikentää hallituksen Työllisyys- ja kilpailukyky -kärkihankkeen tavoitteiden saavuttamista pk-yritysten cleantech-ratkaisujen kehittämisessä.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	30 000 000

88. *Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n oman pääoman korottaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 480 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n oman pääoman korottamiseen määrällä, joka vastaa Teknologian tutkimuskeskus VTT:n ja Mittatekniikan keskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi annetun lain (762/2014) nojalla Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle luovutettavien saatavien ja velkojen jäljellä olevaa erotusta.

Selvitysosa: Teknologian tutkimuskeskus VTT:n ja Mittatekniikan keskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi annetun lain (762/2014) mukaisesti virastojen hallinnassa oleva omaisuus, immateriaaliset oikeudet ja liiketoiminta on luovutettu pääosin siirrettävien toimintojen osalta toimintaa 1.1.2015 jatkaneelle Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle. Yhtiöittämisessä on noudatettu liiketoimintasiirtoa koskevia periaatteita, jolloin omaisuuden luovutus yhtiölle tapahtuu apporttina osakkeita vastaan. Yhtiö myös vastaa ensisijaisesti velka-, vuokra-, palvelu-, han-

kinta- ja toimitussopimuksista, joihin Teknologian tutkimuskeskus VTT ja Mittatekniikan keskus olivat toimintansa aikana sitoutuneet ja jotka koskivat yhtiölle luovutettavaa omaisuutta ja liiketoimintaa.

Määrärahaa käytetään yhtiön oman pääoman korottamiseen yhtiölle luovutettavien saatavien ja velkojen erotusta (nettosaatava) vastaavalla määrällä. Määrärahaa ei makseta yhtiölle, vaan se on osa yhtiöön siirtyvän apporttiomaisuuden summaa. Yhtiölle luovutettavien myyntisaamisten ja ostovelkojen sekä muiden vastaavien saamis- ja velkaerien nettomäärä oli vuoden 2014 tilinpäätöksessä 46 475 183,82 euroa ja tästä sisällytettiin ennakkoarviona vuoden 2015 talousarvioon 42 000 000 euroa.

2016 II lisätalousarvio	4 480 000
2015 tilinpäätös	42 000 000

89. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 144 000 000 euroa.

Selvitysosa: Valtio omistaa Terrafame Group Oy:n kautta kaivostoiminnan, jota Terrafame Oy harjoittaa. Toimintaa varten Terrafame Oy:n pääomittamiseen myönnettiin vuoden 2015 lisätalousarvioissa 209 000 000 euroa ja vuoden 2016 ensimmäisessä lisätalousarviossa 38 500 000 euroa. Aiemmin myönnetyt määrärahat riittävät ylläpitämään kaivostoimintaa kesäkuun loppupuolella saakka.

Valtio-omistajan tavoitteena on, että ympäristöturvallisuus varmistetaan kaikissa olosuhteissa. Ehdotettavalla 144 000 000 euron lisäyksellä arvioidaan katettavan toiminnan kustannukset vuoden 2016 loppuun. Lisärahoituksen turvin voidaan samanaikaisesti ryhtyä valmistautumaan kaivostoiminnan hallittuun sulkemiseen ja jatkaa keskusteluja kaivostoiminnan omistuspuhjan laajentamiseksi.

Kaivostoiminnan jatkamisen kokonaisrahoitustarpeen arvioidaan olevan konservatiivisessa perusmallissa noin 260 000 000 euroa pitäen sisällään nyt ehdotettavan 144 000 000 euron lisärahoituksen. Kokonaiskustannusten arviointiin vaikuttavat keskeisimmin nikkelin maailmanmarkkinahinta, tuotantotavoitteiden saavuttaminen ja kaivoksen lupaehdoin liittyvät epävarmuudet.

Kaivostoiminnan sulkemisen kustannukseksi on arvioitu Terrafame Oy:n tilinpäätökseen 31.12.2015 laaditun laskennallisen ennallistamisvarauksen perusteella olevan 329 000 000 euroa, josta 167 000 000 euroa on arvioitu katettavan metallien myyntituloilla. Ennallistamisvarauksista koskevassa laskelmassa on voitu ottaa huomioon ne kustannukset, jotka aiheutuvat siitä lähtien, kun kaivoksen konkreettiset sulkemistoimenpiteet voitaisiin aloittaa hallitusti ympäristöturvallisuuden vaarantumatta. Sulkemistoimenpiteistä arvioitaisiin aiheutuvan valtiolle kustannuksia jatkuvuutena noin 162 000 000 euroa. Kokonaiskustannusten arviointia vaikeuttavat muun muassa nikkelin maailmanmarkkinahinnan kehittyminen, aikajänne sekä myöhemmässä vaiheessa selviävät sulkemista koskevat lupaehdot, joista voi aiheutua merkittäviä lisäkustannuksia.

2016 II lisätalousarvio	144 000 000
2016 I lisätalousarvio	38 500 000
2015 tilinpäätös	209 000 000

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

01. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 225 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 20 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 245 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-225 000
2016 talousarvio	32 890 000
2015 tilinpäätös	36 110 000
2014 tilinpäätös	37 974 000

06. Innovaatiorahoituskeskus Tekesin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 296 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 70 000 euroa aiheutuu yhden henkilötyövuoden siirrosta momentille 32.01.01 ja 226 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-296 000
2016 talousarvio	38 448 000
2015 tilinpäätös	40 572 000
2014 tilinpäätös	41 124 000

43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 110 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että uusia avustuksia saa vuonna 2016 myöntää enintään 3 780 000 eurolla.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että valtuutta ja määrärahaa saa käyttää Astanan vuoden 2017 maailmannäyttelyn osallistumiseen.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuuden 2 780 000 euron ja määrärahan 1 110 000 euron lisäksi aiheutuu Astanan vuoden 2017 maailmannäyttelyn osallistumismenoista. Määrärahan lisäyksestä 100 000 euroa on siirtoa momentilta 32.01.21, 200 000 euroa momentilta 32.01.40 ja 810 000 euroa momentilta 28.01.21.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 1 110 000 euroa vuonna 2016 ja 1 670 000 euroa vuonna 2017.

2016 II lisätalousarvio	1 110 000
2016 talousarvio	8 018 000
2015 tilinpäätös	11 051 000
2014 tilinpäätös	14 351 319

89. Pääomasijoitus Tekes Pääomasijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Tekes Pääomasijoitus Oy voi myös tehdä sijoituksia yhdessä muiden julkisten toimijoiden kanssa niiden hallinnoimiin pääomarahastoihin, jotka tekevät sijoituksia yhdessä yksityisten kasvuyrityssijoittajien kanssa tai yksityisten kasvuyrityssijoittajien hallinnoimiin pääomarahastoihin.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	30 000 000
2015 tilinpäätös	20 000 000
2014 tilinpäätös	20 000 000

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 1 008 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 62 000 euroa yliopistoalan Euroopan globalisaatiorahaston hankerahoitukseen ja 47 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta sekä vähennyksenä 1 117 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-1 008 000
2016 talousarvio	165 117 000
2015 tilinpäätös	153 486 000
2014 tilinpäätös	159 626 000

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 13 100 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää koulutuksen ja majoituksen hankkimiseen Pohjoiskalotin koulutussäätiöltä sekä Pohjoiskalotin rajaneuvonnan toimipisteiden työntekijöiden matka- ja majoituskuluihin Nord-yhteistyössä

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että vuodelta 2015 siirtyneiden määrärahojen arvonlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromomentilta 32.01.29.

Selvitysosa: Lisäyksestä 10 000 000 euroa aiheutuu oleskeluluvan saavien turvapaikanhakijoiden kielitestauksen, osaamiskartoituksen ja kotoutumiskoulutukseen pääsyn nopeuttamisesta ja 3 100 000 euroa yliopistoalan ja Microsoftin EGR-hankkeista, joiden osalta haetaan rahoit-

tusta Euroopan globalisaatiorahastosta. Helsingin yliopiston ja Aalto-yliopiston mittavien irtisanomisten johdosta haetaan rahoitusta, josta varataan työvoimakoulutukseen 1 800 000 euroa, valmennukseen 400 000 euroa, palkkatukeen 200 000 euroa ja starttirahaan 100 000 euroa. Microsoft-hankkeen työvoimakoulutuksiin haetaan rahoitusta 600 000 euroa. EU:n rahoitusosuus on 60 prosenttia EGR-tukihakemusten rahoitussuunnitelmista. Saadut tulot kirjataan momentille 12.32.99.

Momentin perustelujen muutoksilla mahdollistetaan määrärahan käyttö myös Pohjoiskalotin rajaneuvonnan toimipisteiden työntekijöiden matka- ja majoituskuluihin Nord-yhteistyössä sekä vuodelta 2015 siirtyneiden määrärahojen arvonlisäveromenojen kirjaaminen hallinnonalan arvonlisäveromomentille.

2016 II lisätalousarvio	13 100 000
2016 talousarvio	585 395 000
2015 tilinpäätös	588 299 000
2014 tilinpäätös	504 475 000

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 89 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-89 000
2016 talousarvio	10 058 000
2015 tilinpäätös	10 820 000
2014 tilinpäätös	11 362 000

05. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 134 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 7 000 euroa aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja 127 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-134 000
2016 talousarvio	19 781 000
2015 tilinpäätös	18 677 000
2014 tilinpäätös	18 557 000

95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Kilpailu- ja kuluttajaviraston maksettavaksi määrätyistä oikeudenkäyntikuluista viivästyskorkeineen.

2016 II lisätalousarvio	300 000
2016 talousarvio	20 000
2015 tilinpäätös	40 000
2014 tilinpäätös	10 000

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio-
politiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 40 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää pk-yritysaloiteohjelman EU- ja valtion rahoitusosuuksien maksamiseen sekä EU:n ohjelmakauden 2014—2020 neuvoston asetuksen 1303/2013 143—147 artiklan (rahoitusoikaisut) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2016 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 372 446 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan 40 000 000 euron ja myöntämisvaltuuden 45 481 000 euron lisäys aiheutuu Suomen rakennerahasto-ohjelman suoritusvarauksen aikaistetusta käyttöönotosta. Vuonna 2016 käyttöön otettava valtuus on kolmanneksen suoritusvarauksen kokonaismäärästä ja siitä kohdennetaan 34 273 000 euroa pk-yritysaloiteohjelmaan.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä 25 989 000 euroa on EU:n rakennerahastojen rahoitusosuutta ja 19 492 000 euroa valtion rahoitusosuutta.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 40 000 000 euroa vuonna 2016, 1 645 000 euroa vuonna 2017, 1 918 000 euroa vuonna 2018 ja 1 918 000 euroa vuonna 2019.

2016 II lisätalousarvio	40 000 000
2016 talousarvio	242 324 000
2015 tilinpäätös	344 969 639
2014 tilinpäätös	433 124 274

60. Energiapolitiikka

01. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 36 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 8 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 44 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-36 000
2016 talousarvio	8 857 000
2015 tilinpäätös	8 994 000
2014 tilinpäätös	8 872 000

44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 25 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu metsähakesähkön tuotantoarvion tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	-25 000 000
2016 talousarvio	234 600 000
2015 tilinpäätös	142 398 192
2014 tilinpäätös	79 643 927

70. Kotouttaminen

03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 78 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu maahanmuuttajien kielitaidon testauksen ja kotouttamista edistävän koulutuksen tietojärjestelmän sekä asiakaskäyntirekisterin kehittämis- ja ylläpitovastuun siirrosta kotouttamisen osaamiskeskukselta momentille 32.01.02 ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhteiseen kehittämis- ja hallintokeskukseen 1.7.2016 alkaen.

2016 II lisätalousarvio	-78 000
2016 talousarvio	2 246 000
2015 tilinpäätös	2 246 000
2014 tilinpäätös	2 291 000

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 244 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-244 000
2016 talousarvio	29 008 000
2015 tilinpäätös	30 569 000
2014 tilinpäätös	41 156 000

02. Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 93 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 110 000 euroa työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönoton ja toimivuuden edellyttämien lisätöiden toteuttamisesta ja vähennyksenä 17 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	93 000
2016 talousarvio	2 592 000
2015 tilinpäätös	2 730 000
2014 tilinpäätös	2 305 000

03. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 167 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 200 000 euroa sosiaaliturvan muutoslautakunnan uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönoton ja toimivuuden edellyttämien lisätöiden toteuttamisesta ja vähennyksenä 33 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	167 000
2016 talousarvio	5 063 000
2015 tilinpäätös	5 510 000
2014 tilinpäätös	4 648 000

06. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 137 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-137 000
2016 talousarvio	16 659 000
2015 tilinpäätös	421 000

02. Valvonta

03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 32 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 43 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 75 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-32 000
2016 talousarvio	13 303 000
2015 tilinpäätös	14 441 000
2014 tilinpäätös	16 352 000

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 12 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 99 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 87 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	12 000
2016 talousarvio	11 758 000
2015 tilinpäätös	12 613 000
2014 tilinpäätös	12 336 000

06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 26 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 27 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-26 000
2016 talousarvio	4 088 000
2015 tilinpäätös	4 267 000
2014 tilinpäätös	5 577 000

07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 249 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-249 000
2016 talousarvio	25 582 000
2015 tilinpäätös	27 449 000
2014 tilinpäätös	27 840 000

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 248 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 98 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta johtuen ja 55 000 euroa siirtana momentilta 33.03.63 turvapaikanhakijoiden infektio-ongelmien torjunnan toteuttamiseen liittyvien asiantuntijapalvelujen turvaamiseen sekä vähennyksenä 401 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-248 000
2016 I lisätalousarvio	145 000
2016 talousarvio	56 228 000
2015 tilinpäätös	60 412 000
2014 tilinpäätös	68 103 000

31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 6 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että momentilta myönnettäviä valtionavustuksia ja rahoitusavustuksia voidaan maksaa myös yrityksille.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 28.70.22 virtuaalisairaala-hankkeen rahoitusta varten.

Määrärahalla rahoitettavan hankkeen mahdolliset ylläpitomenot tai muut pysyvät menot eivät aiheuta lisämäärärahatarpeita.

2016 II lisätalousarvio	6 000 000
2016 I lisätalousarvio	6 800 000
2016 talousarvio	23 500 000

63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 55 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 33.03.04 liittyen maahanmuuton infektio-tautien torjuntaan liittyvien asiantuntijapalveluiden tuottamiseen ja viranomaisten yhteistoiminnan tukemiseen.

2016 II lisätalousarvio	-55 000
2016 talousarvio	5 562 000
2015 tilinpäätös	7 562 000
2014 tilinpäätös	10 130 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus ja eräät palvelut

51. Lapsilisät (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 610 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden aiheuttamista kustannuksista.

2016 II lisätalousarvio	1 610 000
2016 talousarvio	1 383 000 000
2015 tilinpäätös	1 377 800 000
2014 tilinpäätös	1 486 400 000

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 26 210 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden aiheuttamista kustannuksista.

2016 II lisätalousarvio	26 210 000
2016 talousarvio	1 042 100 000
2015 tilinpäätös	924 300 000
2014 tilinpäätös	740 100 000

60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta.

2016 II lisätalousarvio	1 000
2016 talousarvio	319 480 000
2015 tilinpäätös	152 300 000
2014 tilinpäätös	159 600 000

20. Työttömyysturva*52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 61 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden aiheuttamista kustannuksista.

2016 II lisätalousarvio	61 000 000
2016 talousarvio	1 394 000 000
2015 tilinpäätös	1 368 000 000
2014 tilinpäätös	1 544 712 119

30. Sairausvakuutus*60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 442 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 610 000 euroa oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden aiheuttamiin kustannuksiin ja vähennyksenä 168 000 euroa helikopteritaksan yhtenäistämisestä ja valtion osuuden siirrosta momentille 26.20.01.

2016 II lisätalousarvio	442 000
2016 talousarvio	1 174 650 000
2015 tilinpäätös	1 200 026 347
2014 tilinpäätös	1 244 602 358

40. Eläkkeet

60. Valtion osuus kansaneläkeläistä ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 4 600 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu asumismenojen enimmäismäärien korottamatta jättämisestä eläkkeensaajan asumistuessa.

2016 II lisätalousarvio	-4 600 000
2016 talousarvio	3 631 300 000
2015 tilinpäätös	3 702 561 991
2014 tilinpäätös	3 711 564 991

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

52. Valtion rahoitus turvakotitoiminnan menoihin (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen vuodessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle turvakotitoiminnan ohjaus-, ylläpitämis-, laadunvalvonta-, kehittämis- ja hallinnointitehtäviin sekä muihin kulutusmenoihin.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	11 550 000
2015 tilinpäätös	11 550 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 183 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

2016 II lisätalousarvio	-183 000
2016 talousarvio	28 580 000
2015 tilinpäätös	31 179 999
2014 tilinpäätös	37 008 000

04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 199 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 2 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 201 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-199 000
2016 talousarvio	30 014 000
2015 tilinpäätös	32 061 000
2014 tilinpäätös	30 655 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Ympäristövahinkojen torjunta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 520 000 euroa.

Selvitysosa: Belvedere Mining Oy asetettiin konkurssiin 28.12.2015 Ylivieskan-Raahen käräjäoikeudessa. Belvedere Mining Oy omistaa Hituran nikkeli- ja kupari-, koboltti-, platina- ja palladium-kaivoksen (nikkeli, kupari, koboltti, platina, palladium) Nivalassa.

Hituran kaivosalueelle on vuosina 1992—1996 tuotu Kokkolan kobolttikemikaalitehtaalta jaro-siittia 0,45 Mt, joka on läjitetty 3,5 ha alueelle. Alueella on todettu ympäristöriski johtuen suoto-vesien pääsystä pohjaveteen ja Kalajokeen. Pohjaveden ja joen pilaantumisen estämiseksi suoto-vettä pumpataan jatkuvasti puhdistettavaksi.

Vallitsevassa tilanteessa, jossa kaivoksen toiminta on keskeytyneenä ja konkurssimenettely on käynnissä, valtion on viime kädessä varauduttava rahoittamaan ympäristövahinkojen estämistä.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ympäristöministeriö on jo rahoittanut veden pumppauksen, puhdistuksen ja muiden ympäristön kannalta välttämättömien toimien kulut (noin 74 000 e/kk (sis. alv)) konkurssin jälkeen POP ELYn kautta konkurssipesälle. Kulut on maksettu ympäristöministeriön momentilta 35.10.61 Vesien- ja ympäristöhoidon edistäminen. Vuosikustannukset ovat noin 900 000 euroa.

Ympäristövahinkojen torjuntaan arvioidaan kuluvan yhteensä 520 000 euroa konkurssimenettelyyn ja lisäselvityksiin tarvittavaksi ajaksi vuoden 2016 loppuun.

2016 II lisätalousarvio	520 000
2016 talousarvio	5 900 000
2015 tilinpäätös	4 767 595
2014 tilinpäätös	10 893 038

21. Eräät luonnonsuojelun menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää kohdassa 3) myös avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Momentin perusteluja on tarpeen laajentaa kattamaan myös avustusten maksaminen kohdassa 3).

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	2 440 000
2015 tilinpäätös	2 440 000
2014 tilinpäätös	2 840 000

61. Vesien- ja ympäristöhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä -kärkihankkeen toimenpiteeseen "Lisätään puun tarjontaa ja monipuolista käyttöä".

Selvitysosa: Puun käytön edistämistä rakentamisessa on käsitelty biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen ministeriryhmän kokouksissa, joissa on tehty ehdotuksia mahdollisiksi lisätoimiksi. Tarkoitus on käyttää pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksen ja maa-ainekierrätyksen kokeiluohjelmaan varattua maa-ainekierrätyksen määrärahaa Puun käytön edistäminen rakentamisessa -toimenpiteen koordinaatiotehtäviin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	11 072 000
2015 tilinpäätös	10 242 000
2014 tilinpäätös	12 342 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 25 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 11 000 euroa valtion vuokrajärjestelmässä käyttöön otetun omakustannusperiaatteen vaikutuksen tarkistuksesta ja vähennyksenä 36 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta johtuen.

2016 II lisätalousarvio	-25 000
2016 talousarvio	4 956 000
2015 tilinpäätös	4 943 000
2014 tilinpäätös	5 019 000

02. Rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio -hankkeeseen (KIRADIGI) ympäristöministeriön, valtion virastojen, kuntien ja maakunnan liittojen, yritysten sekä järjestöjen menoihin sekä kansainvälisen yhteistyön kuluhin ja maksuihin.

Määrärahaa saa käyttää myös avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha on siirtoa momentilta 28.70.22. KIRADIGI on rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatiota ajava kärkihanke, jossa uudistetaan yhdessä rakennetun ympäristön tiedonhallinnan ja palveluiden ekosysteemi. Hankkeessa poistetaan rakennetun ympäristön, maankäytön ja rakentamisen toimialan prosessien ja tietojen hallinnan keskeneräisyyttä ja hajanaisuutta, yritysten, kuntien ja valtion päällekkäisiä standardeja ja kehittämistyötä sekä päätösprosessien päällekkäisyyttä, manuaalisuutta ja toisteisuutta. Digitalisoinnin perusta uudistetaan rakennetun ympäristön osalta.

Kansallisen kehittämistyön pohjana on kansainvälinen alan standardointityö, johon osallistumisen ja vaikuttamisen vahvistaminen on osa KIRA-sektorin hankkeelle asettamia tavoitteita. Määrärahaa voidaan käyttää myös kansainvälisen standardointityön maksuihin ja osallistumiskuluihin.

Hankkeessa rakennetaan digitaalisen yhteentoimivuuden perustaa yhdessä julkisen ja yksityisen sektorin kanssa. Julkisten palvelujen ja prosessien läpidigitalisaatio luo edellytyksiä elinkeinoelämälle ja vähentää hallinnon tuplatyötä. Digiperustaa hyödyntäen toimiala tehostaa maankäytön ja rakentamisen palvelutuotantoa. Standardit ja yhtenäiset digitalisoidut ratkaisut helpottavat eri-

tyisesti pk-yritysten tuloa markkinoille. Alan tuottavuuden ja toimeliaisuuden maksimaalinen edistäminen varmistetaan hankkeen piloteilla ja kokeiluilla.

Määrärahalta rahoitettavan hankkeen mahdolliset ylläpitomenot tai muut pysyvät menot eivät aiheuta lisämäärärahatarpeita.

2016 II lisätalousarvio

250 000

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Korkotukilainat ja valtiontakaukset

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuonna 2016 saa valtion asuntorahaston varoista tuettaviksi korkotukilainoiksi hyväksyä vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain mukaisia lainoja yhteensä enintään 80 000 000 euroa.

Avustukset

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2016 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 110 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2016 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain (1184/2005) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 15 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2016 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain (688/2001) nojalla myöntää määräaikaista käynnistysavustuksia yhteensä enintään 20 000 000 euroa valtion ja Helsingin seudun kuntien väliseen sopimukseen sitoutuneissa kunnissa niille, jotka rakennuttavat vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) mukaisia vuokra-asuntoja muille kuin erityisryhmille. Käynnistysavustuksen suuruus on 10 000 euroa edellä tarkoitettua asuntoa kohden. Avustuksen myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta. Hallitusohjelmaan perustuvan uuden korkotukimallin tarkoituksena on monipuolistaa valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon rahoitusvaihtoehtoja ja lisätä kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjontaa kasvukeskuksissa. Lyhytaikaisella korkotuella arvioidaan aloitettavan 500 asunnon rakentaminen vuonna 2016, jolloin korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden tarve on 80 milj. euroa.

Ikääntyvien kotona asumisen edistämiseksi hissien asentaminen olemassa olevaan asuntokantaan on osoittautunut tehokkaaksi toimenpiteeksi. Tämän vuoksi erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi myönnettävien avustusten myöntämisvaltuudesta siirretään 10 milj. euroa käytettäväksi hissien asentamiseen.

Helsingin seudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan sopimuksen oleellinen osa on riittävän kohtuuhintaisen asuntorakentamisen aikaansaaminen. Jotta kohtuuhintaiselle vuokra-asuntorakentamiselle asetetut tavoitteet voidaan paremmin saavuttaa, on tarpeen, että käynnistysavustusten myöntämisvaltuutta nostetaan 10 milj. eurolla.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

35.20

95

2016 II lisätalousarvio
2016 talousarvio
2015 tilinpäätös
2014 tilinpäätös

—
—
—
—

Pääluokka 36

VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 56 000 000 euroa.

Selvitysosa: Korkomenoarviota on tarkistettu toteutuneiden korkomenojen, toteutuneen lainanoton sekä toteutuneen korkotasokehityksen mukaisesti. Alenemaan on vaikuttanut euroalueen korkotasojen lasku. Vuonna 2016 otettaville lainoille on käytetty korko-oletuksena laskentahetken markkinakorkotasoja, -0,3 prosentin lyhyttä korkoa kolmen kuukauden korkojaksoille ja 0,6 prosentin pitkää korkoa kymmenen vuoden korkojaksoille.

2016 II lisätalousarvio	-56 000 000
2016 talousarvio	1 536 000 000
2015 tilinpäätös	1 523 591 805
2014 tilinpäätös	1 696 226 643